

Az információs társadalom és a helyi közösség

A közösségfejlesztés lehetőségei Lakon a fiatal és a felnőtt lakosság körében

Tartalomjegyzék

1.Bevezetés	3
2.Szakirodalmi áttekintés:	5
2.1 A közösségfejlesztés története.....	5
2.2. A közösség, mint fogalom értelmezései	7
2.3. A közösségfejlesztés	10
2.4. A közösségfejlesztés módszerei	14
2.5 Az információs társadalom	19
3. Lak bemutatása	22
3.2 Lak adottságai, lehetőségei, szolgáltatásai.....	22
3.3 A település SWOT analízise	31
4. A közösségfejlesztés lehetőségei Lakon	33
4.1. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos kérdőívek elemzése	33
4.2. Az információs társadalommal kapcsolatos kérdőívek elemzése	42
4.3 Interjúk elemzése	50
5.Összegzés	55
Irodalomjegyzék	57
Mellékletek.....	59

1.Bevezetés

Kutatásom az információs társadalom és a helyi közösség főcímet, és a közösségfejlesztés lehetőségei Lakon a fiatal és a felnőtt lakosok körében alcímet viseli. A választásom azért esett erre a témára, mert születésemtől fogva ezen a településen élek és az utóbbi években megfigyelhetővé vált számomra, hogy a helyi közösség kevésbé összetartó, mint hajdanán volt, illetve az emberek egymáshoz való viszonya megváltozott. Úgy gondoltam, hogy ezzel a kutatással adott a lehetőség arra, hogy megfejtsem ennek a bizonyos fokú széthúzásnak az okát, illetve megoldási lehetőséget is keressek afelé, hogy a későbbiekben ez a tendencia változni tudjon.

A témának több aktualitása is van, többek között megemlíteném, hogy egyre több településen észrevehető, hogy kevésbé összetartóak az emberek, akárcsak a saját településemen, illetve a közösségi élet hiánya is sok község életében fellelhető. Már a munkám címéből is látható, hogy az információs társadalmat párosítottam a közösséggel. A mai világban egyre nagyobb térhódítást kap a jelenség, hiszen egyre többet hallhatjuk, hogy az információs társadalom korában élünk. A különböző fogyasztási cikkek, mint például a televízió vagy az internet már szinte minden lakásban megtalálhatóak. Lak település e téren kiemelt jelentőségű, hiszen a faluban egy sikeresen elnyert pályázat kapcsán egy wifi program indult működésnek az utóbbi évek folyamán. Ezen kívül a hátrányosabb helyzetű családok számítógépeket is kaptak, így szinte minden család igénybe tudja venni az internet nyújtotta lehetőségeket. Ezért kíváncsi voltam, hogy hogyan befolyásolhatja illetve, hogy milyen hatással lehet az információs társadalom, és itt most főként az internetre gondolok, egy kis település életét.

Dolgozatomban 3 hipotézist állítok fel. Az információs társadalom hatással van a mai életképes közösségekre; A településen élők egymáshoz való viszonya az utóbbi években megromlott; A falu lakói nyitottak a változásokra a közösségi élet terén. Kutatásom célja ezekre a feltételezésekre választ találni, illetve ha igaznak bizonyulnak, akkor megoldást is keresni a problémákra.

A dolgozatomban két fő egységre tagolódik. Elsőként a közösségfejlesztés történetére térek ki részletesebben, majd a közösség, mint fogalom értelmezéseit taglalom, az olvasott szakirodalmak alapján.

Ezen felül kitérek magára a közösségfejlesztésre is, annak funkcióira, szakaszaira és módszereire. Az elméleti rész utolsó egységét pedig az információs társadalomról való értelmezési körök zárják.

A dolgozat második nagy egysége az önálló empirikus kutatásom bemutatása. Ezen belül az első fejezetben Lak település adottságaival, lehetőségeivel és hiányosságaival foglalkoztam bővebben. Ezt követően a közösségfejlesztésével kapcsolatos kérdőívek kielemezése a következő nagyobb rész melyre a dolgozat bontható.

Ezután az elemzési szakasz után a második kérdőív kiértékelésére és elemzésére fektetem a hangsúlyt, mely az információs társadalommal kapcsolatban, főként az internetezési szokásokra tér ki. Végezetül pedig az elkészített interjúk elemzése zárja a fejezetet.

Kutatásom során empirikus kutatási módszereket alkalmaztam. A közösségi felmérések módszerét használva kérdőíveket osztottam ki a falu lakosai között, és interjúkat készítettem.

A kérdőívek a közösségek egymáshoz való viszonyára, a közösségi programokra, az igényekre, az információs társadalom és a közösség kapcsolatára, az internetezési – szabadidő eltöltési szokásokra, illetve a falu lakosainak közösségi programokon való részvételére kérdez rá.

Az interjúk során olyan személyekkel beszélgetek, akik jelentős szerepet töltenek be a falu életében a közösség és ennek fejlesztése szempontjából. Ők a következőek: A Lakon működő Művelődési Ház Igazgatója, a Laki Diák Tömegsport Egyesület vezetője illetve a falu egy olyan lakosa, aki születésétől a településen él, nagyon jó viszonyban van a falu lakóival, és minden témakörre van bizonyos fokú rálátása.

A dolgozat megírásában, és a kutatásom lebonyolításában nagy segítségemre vannak a téma jeles kutatói, mint például Vercseg Ilona, Varga A. Tamás, Péterfi Ferenc.

2.Szakirodalmi áttekintés:

A közösségfejlesztéssel kapcsolatban számos könyv, publikáció, áll rendelkezésünkre (vö. Vercseg 2004, Kajner 2006). Összességében megegyeznek a vélemények, azonban ha kisebb részekre bontjuk a vizsgált fogalmakat, eltérő gondolatokkal találkozhatunk. Ezen fejezet segítségével szeretném bemutatni, a közösségfejlesztés értelmezési körét, történelmét, fázisait, módszereit.

2.1 A közösségfejlesztés története

Péterfi a közösségfejlesztés eredetét egészen a XIX. századi Amerikáig vezeti vissza. A XIX. század végére az Amerikai nagyvárosok lakosságának száma hirtelen megnövekszik. Ezekben a városokban jelenik meg először a közösségfejlesztés jelensége, ugyanis a helyi társadalom problémáját már az állam és intézményei nem tudják megfelelő módon kezelni (Péterfi 2001). A legsúlyosabb problémát kiváltó ok az volt, hogy az eddig falvakban élt embereket elszakították gyökereiktől, városivá váltak, mely magával vonzotta az elszegényesedést és a nyomort. A filantrópok és a reformerek erőlködéseinek hatására, új kormányzati és önkéntes szervezetek alakultak. Közösségi pénztárak, népjóléti hivatalok nyitották meg kapuit. Ez a munka melyet a szegények jobb életéért kezdtek hamar szakosodott majd nem sokkal később szakmává is vált. A szegények felemelkedésének vezetői a 20-as évek közepétől közösség-szervezésként (community organization) kezdték emlegetni mozgalmukat. (Vercseg 2004, 7).

Hollandiában a robbanásszerű változás, a második világháború után következett be (1945 után). Az ötvenes években létrejött a Szociális Munka Minisztériuma is melynek kiemelt jelentőségű igazgatója Dr. Gradus Hendriks volt. A közösségfejlesztést ekkor a nemzeti kormány finanszírozta, ha helyi, ha regionális, ha tartományi szinten is végezték. A közösségfejlesztés virágzásnak korszaka volt ez, a 60-as években már szakképzések is indultak. Ez egészen a 80-as évek elejéig tartott, amikor is kormány azt a döntést hozta, hogy decentralizálja a szakmát, és a helyi önkormányzatok kezébe adja az irányítást a közösségfejlesztő munkák felett (Fenny Gerrits 2009). A hollandiai közösségfejlesztő munka gyakorlata elsősorban napjainkban határozza meg a szakma fő irányvonalait (Varga, Vercseg 1998, 16).

Az utolsó nemzetközi betekintésünk Anglia közösségfejlesztési történetébe kalauzol el minket. Az angol történet három forrást is megjelöl eredete keletkezésére (Gilchrist, 1999).

“Az első az önsegítés és a szolidaritás, a mikro-szintű társadalmi együttműködés világa, amely elsősorban a rokonok és a szomszédok körében zajlik. A második szál a kölcsönös segítség, az ipartestületek és egyesületek segítségnyújtásának immár formalizált társadalmi cselekvési tere. John A harmadik a filantrópok tevékenységéé, azoké, akik beavatkoztak a „kevésbé szerencsések” életébe, együtt dolgozva velük egy „szerencsésebb” jövőn.” (Vercseg 2004, 6).

Nagyon fontos megemlítenünk az 1884-ben indult settelment mozgalmat, mely 1889-től már Amerikában is meghonosodott. A settelment házak melyeket ha magyarra fordítunk népházakat jelentenek, *közösségi-szociális* központok voltak melyek különböző fontos tevékenységi köröket szerveztek meg. Pl.: oktatási, kulturális, egészségügyi tevékenységek (Vercseg 2004, 6). Ez a híres mozgalom Angliában nagyon gyors fejlődésnek indult. Minden fontosabb helyen alakult egy-két settelment. A fentatók is nagyon sokszínűek voltak, különböző egyesületeket, alakulatokat találhatunk a listák soraiban. Ezek a settelmentek nem csak hivatali időben álltak az emberek rendelkezésére, hanem bármikor legyen az éjjel vagy nappal (Hilscher é.n, 57). Az 1900as évek végétől már a kormány is felismerte a mozgalom hasznát, és támogatni kezdte azt. (Vercseg 2004, 6). Ténylegesen ez a mozgalom vezetett mind Európában mind pedig Amerikában a közösségfejlesztés elindulásához és szakmává válásához. A settelment mozgalmak egész Európában nagy térhódítást nyertek hiszen kapcsolódott a sorhoz Németország, Ausztria, Franciaország, Svédország, Norvégia, Dánia, Finnország és Hollandia is. Ázsiából pedig Japán is elindította ezt a mozgalmat hazájában (Hilscher é.n, 58-61).

A történelmi kitekintés végén pedig a Magyarországi közösségfejlesztésről kell beszélnünk. A magyar közösségfejlesztés a 70-es évek második felére nyúlik vissza. Nálunk is megjelentek a settelment-mozgalomhoz hasonló intézmények, melyeket mi művelődési otthonoknak nevezünk.

Említésre méltó, hogy még más országokban a szociális munkából vált ki a közösségfejlesztés mint szakma, Magyarországon ezzel szemben a közművelődésből fejlődött ki (Kriston 2008, 5).

Tehát nálunk a közművelődés a a közösségfejlesztés alapja, melyet sok más ország gyakran irigyel is tőlünk, hiszen más országok feladatkörében többnyire a szegénység elleni harc, a kirekesztettség leküzdése a fő megoldandó cél, ez pedig nagyon leszűkíti az ottani szakemberek mozgásterét.(Péterfi 2001, 20).

Természetesen az iparosodásnak köszönhetően, a rendszerváltás után mi is kitermeltük a munkanélküliséget, az elszegényesedést a többi országhoz hasonlóan, azonban pozitívum,hogy a civil társadalom is ekkor kezdett megszerveződni hazánkban.

” A magyar történetből azonban jobbra még ma is hiányzik az a széleskörű alulról építkezés. (...) Úgy is fogalmazhatjuk, hogy a magyar történet inkább szakmai reformerek – filantrópok- kezdeményezése nyomán önállósult, mintsem társadalmi mozgalmak szakmai intézményesülése révén alakult ki.”(Vercseg 2004, 7).

1980-tól a civil szervezetek száma egyre csak gyarapodott, 1987-ben újra lehetővé tették az alapítványok létrehozását, 1989-ben pedig sor került a civil szféra törvények közti szabályozására is. Azonban ez a törvényi szabályozás még nem megfelelő rugalmassággal kezelte a szféra sajátosságait (Kriston 2008, 4).

Mindent összevetve kijelenthetjük, hogy a hazai közösség szervező munka egyre önállósulóbb tendenciát mutat, hasonlóan a nyugati országokhoz, és egyre jobban kirajzolódik a hazai munka saját *filozófiája és stratégiája* is (Varga, Vercseg 1998, 16).

2.2. A közösség, mint fogalom értelmezései

A közösség fogalmat rendkívül tág körűen lehet értelmezni. Nagyon nagy az irodalma is, ami nem csoda, hiszen közvetlenül kapcsolatban van különböző más fontos fogalmakkal, mint például a csoport vagy a társadalom. Ennek köszönhetően rengeteg társadalomtudomány foglalkozik értelmezésével és használatával.(Varga, Vercseg 1998, 28). Hogy mi mindent fejezhet ki ez a fogalom? Varga A.Tamás és Vercseg Ilona *Közösségfejlesztés* (1998) című könyvében a következőket határozza meg: jelenthet „*embercsoportot,(ifjúsági,amatőr közösséget); minőséget (közösségi,-közösség hiányos vagy éppen atomizált társadalom); lokalitást (helyi vagy faluközösség); közös alkotást (közösségi színház, közösségi létesítmény); érzést,szándékot (közösséget érzek veled) vagy éppen az elszakadás szándékát (nem közösködöm veled); képességet az együttműködésre(közösségi ember); gazdálkodási formát*” (Varga,Vercseg 1998, 27).

A magyar közösség szó alakváltozata a régi magyar irodalomban a község szavunk. Az angolban a szóhasználat szintén megegyezik a magyarral, hiszen a közösségszó jelölheti a települést és az emberek csoportját is: *community, local community, community group*. A német szóhasználatban is található e fajta kettőség, hiszen a *Gemeinde* és a *Gemeinschaft* szavak jelentése is a közösség illetve a szomszédság. Ebből adódóan gondolhatjuk tehát, hogy a közösség egy lokális, helyi fogalom is (Vercseg 2004, 3). Nagyné Varga Ilona(2011) is ezt a gondolatmenetet követi. Ő azt mondja, hogy *„a közösség lehet földrajzilag meghatározott lokális fogalom – szomszédság, kerület, város – falu, kistérség, régió. (...) Kifejezhet továbbá a közösség közös érdekeket és azonos identitást, s vonatkozhat konkrét témák és kezdeményezések alapján szerveződő társas alakulatokra is.”*(Nagyné 2011, 100).

Roland L Warren amerikai szociológus funkcionális elméletében kijelenti,hogy mi az az öt funkció aminek meg kell lennie,hogy a közösség egy társadalmi alakzatnak feleljen meg:

1. *„A szocializáció, melyen keresztül a közösség bizonyos értékeket olt tagjaiba;*
2. *A gazdasági boldogulás funkciója – a közösség megélhetési lehetőséget biztosít tagjainak;*
3. *Társadalmi részvétel, teljesítve a társasági és társadalmi élet iránti általános igényt;*
4. *Társadalmi kontroll, megkövetelve a közösség értékeinek betartását;*
5. *Kölcsönös támogatás, mely folyamat segítségével a közösség tagjai megvalósítják azokat a feladatokat, amelyek túl nagyok, vagy túl sürgősek ahhoz, hogy egy egyedülálló személy kezelni tudja „(Tibori, T.Kiss é.n, 222).*

A közösségben betölthető szerepek.

A közösségben betöltött szerepeket sokféle képen osztják be kategóriákba a szakirodalmak. Egy csoporton belül mindenki más-más képességekkel rendelkezik, ezért más feladatokat is tud megvalósítani. Dr. Meredith Belbin, angol pszichológus, vezetési tanácsadó által kidolgozott csoportszerep-felosztás a következő képen néz ki. *„Belbin nyolc csapattípust különböztet meg, melyek közül mindegyik más módon képvisel értéket a csoport életében.”*

1. számú táblázat: A közösségben betölthető szerepek

<u>Típus</u>	<u>Jellemzői</u>	<u>Előnyös Tulajdonságai</u>	<u>Elnézhető Hibái</u>
<i>Vállalatépítő (VÁ)</i>	konzervatív, kötelességtudó, kiszámítható	jószervező, gyakorlatias gondolkodású, kemény munkához szokott, fegyelmezett	rugalmatlan, kevésbé fogékony az új ötletek iránt
<i>Elnök (EL)</i>	nyugodt, biztos magában, kellő önuralommal rendelkezik	képes mindenkit előítéletek nélkül és pusztán érdemei alapján értékelni, célorientált	átlagosan kreatív és intelligens
<i>Serkentő (SE)</i>	ideges, aktív, dinamikus	küzd a cselekvésképtelenség, a hatékonyság hiánya, az önelégültség, az önáltatás ellen	ingerültsége, türelmetlensége és erőszakra hajlamos
<i>Palánta (Ötletgyártó) (PA)</i>	individualista, komolya gondolkodású, új utat keres	a szellem embere, képzelet gazdag, nagy tudású, kiváló értelmi kepeségekkel rendelkezik	a fellegekben jár, nem törődik a részletekkel és a formaságokkal
<i>Forrásfeltáró (FO)</i>	extrovertált, törekvő, érdeklődő, kommunikatív	jó kapcsolattartó, jól értesült, meg tud felelni a kihívásoknak	a kezdeti lelkesedés lankadásával elveszíti érdeklődését
<i>Helyzetértékelő (HE)</i>	megfontolt, érzelmek nélkül, józanul él	jó ítélőképességekkel rendelkezik, előrelátó, gyakorlatias	alulmotivált, másokat sem inspirál
<i>Csapatjátékos (CS)</i>	társas hajlamú, jóindulatú, érzékeny	jól reagál különféle személyiségekre és szituációkra, erősíti a csapatszellemet	a kritikus pillanatokban határozatlan
<i>Megvalósító (ME)</i>	precíz, rendszerető, lelkiismeretes, szorongó	tökéletességre törekszik, nem hagy semmit befejezetlenül	csekélységek miatt aggódik, nem tudja „elengedni magát”

Forrás: Belbin, Meredith 2003. (Saját szerkesztés)

2.3. A közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés értelmezését, sok bizonytalanság ötvözi. Van, aki úgy gondolja, hogy egy hagyományos csoport létrehozása a közösségfejlesztés. Például: nyugdíjas csoport, népdalkör, színjátszó csoport stb. Van, aki úgy véli, hogy közösségfejlesztés az amikor *„egyetlen emberi társulás, csoport belső életében kell minőségi fejlődés érdeklődését elősegíteni”*. A humán emberek, szakemberek úgy vélekednek, hogy a közösséget nincs szükség fejleszteni, hiszen azt már nem is lehet. Ezt azzal indokolják, hogy egy adott közösség eleve egy minőségi többlettel rendelkezik, így őket már fejleszteni nem szükséges, tehát a közösségfejlesztés, mint szakma egészében egy kitaláció.

Így elmondhatjuk, hogy a két szó külön meghatározása, mint közösség és fejlesztés is problémákba ütközik, egészében a közösségfejlesztést pedig még problematikusabb kifejezésnek bizonyul (Varga, Vercseg 1998, 19).

A közösségfejlesztéssel kapcsolatban rengeteg meghatározás született már és mind más és más jelentős dolgot emel ki. *„Néhány szerző a közösségfejlesztést, mint társadalmi mozgalmat és/vagy társadalomfilozófiát kezeli. Mások olyan munkaterületként, amely kifejezetten a gazdaságilag elmaradott országok agrárjellegű közösségeiben szolgálja az emberek szervezését életkörülményeik javítására. Megint mások a közösségfejlesztést módszernek tekintik, amely alkalmazható az amerikai nagyvárosok alacsony jövedelmű szomszédsági körzeteiben is”* (PERLMAN; ROBERT, GURIN; ARNOLD 1993). Ahogy az olvasható az alábbi idézetben a közösségfejlesztésről író szerzők is tisztában vannak vele, hogy ez a fogalom szinte mindenkinek más dolgot jelent.

Charlie McConell(1993) átfogóan így nyilatkozik *„Közösség által vezetett fejlesztésre egyaránt láthatunk példát vidéki és városi környezetben is. Olyan területekkel foglalkozik, mint az egészségügy, a közösség jóléte, a szegénység elleni harc, munkalehetőségek teremtése, a lakáshelyzet és a környezet javítása, a szabadidős tevékenységek valamint a művészetek fejlesztése. A közösségfejlesztés egyre szélesebb körben elfogadott, mint az emberek közügyekben való tevékenységét és részvételét fokozó módszer, amely rávilágít a fejletlen, hátrányos és deprivált területek felszín alatt rejtőző problémáira. A célkitűzések között szerepel a közösségek erősítése, az élet minőségének javítása, és minden egyén és közösség számára egyenlő esély biztosítása ahhoz, hogy a társadalmi fejlődés előnyeiből részesedjenek. Hatékonyan egészíti ki a társadalmi, gazdasági és környezeti tervezést, regionális, országos és nemzetközi szinten egyaránt.*

A közösségek megújulása és fejlesztése különböző formákban történhet, és leginkább a kormány és az emberek közötti együttműködés és párbeszéd minőségétől, valamint a rendelkezésre álló erőforrásoktól függ.” Ebből a meghatározásból is láthatjuk, hogy a közösségfejlesztés egy rendkívül átfogó fogalom. Legtöbbször három értelmezést tulajdonítanak a szónak. Az első a közösségiség, amely azt sugallhatja, hogy a jelenlegi csoportok nem eléggé „községek”.

A második értelmezés mikor azt jelentik ki, hogy közösségfejlesztésre azért van szükség, mert nincs elég meglévő csoport, közösség és mesterségesen kell létrehozni újakat. A harmadik, pedig mikor településközösségekről beszélünk. Mind három felfogásban fellelhető igazság, hiszen a közösségfejlesztésben, mint szakmában megvan a maga funkciója mind három értelmezésnek (Varga,Vercseg 1998, 19).

Vercseg Ilona (1998) könyvében már így vélekedik a közösségfejlesztésről. *„A közösségfejlesztés (community development), vagy közösségszervezés (community organisation) felfogásunkban elsősorban települések, térségek, szomszédságok közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését jelenti, amelyben kulcsszerepe van a polgároknak, közösségeiknek és azok hálózatainak, valamint a helyi szükségletek mértékében a közösség-fejlesztőknek is, akiknek bátorító-ösztönző, informáló, kapcsolatszervező munkája életre segítheti vagy kiegészítheti, megerősítheti a meglévő közösségi erőforrásokat*” (Vercseg 2004, 18). Mint itt is látható, nagyon fontos szerepet töltenek be a helyi polgárok, lakosok, közösségek. Ahhoz, hogy a közösségfejlesztés sikeres legyen, a közösség tagjainak meg kell felelniük pár szempontnak. 1). Ilyen szempont, hogy érzelmileg kötődjenek településükhöz, lakóhelyükhöz. Rendkívül fontos, hiszen, ha nem kötődnek az adott helyhez valószínűleg nem is szeretnék a közösségfejlesztő munkába részt venni, segítséget nyújtani. 2).Fontos, hogy mennyire élük meg tudatosan kapcsolódásukat a lakóhelyükhöz, az ottani közösségükhöz. 3). Tisztában vannak-e saját esélyeikkel, lehetőségeikkel kapcsolatban. 4).Fontos, hogy hozzáállásuk eljut-e a cselekvés vagy esetleg a kezdeményezés szintjére, vagy csak magukban képzelik el a lehetőségeket, illetve a jövőt szebbé tevő terveket. 5). A negyedik ponthoz kötődően, ha eljutnak a cselekvés szintjére kitartanak-e addig, hogy a közösséggel közös terveket hozzanak létre, az elképzeléseik által. 6). Az utolsó fontos kritérium pedig, hogy növelik-e saját szervezettségi szintjüket annak érdekében, hogy a közösségi fejlesztések előrébb jussanak. Ez alatt érthetjük a tanulást, az anyagi, tárgyi vagy akár a szakmai hozzájárulást.

Ha ezek megvannak az adott település lakosaiban, bizakodóak lehetünk, hogy az adott helyen a közösségfejlesztés sikeresen fog zárulni. Az első pontban említett érzelmi kötődés a lakóhelyhez talán az egyik legfontosabb ezért ezt itt is kiemelném. A *pozitív érzelmi viszonyulás* a legfontosabb „kelléke” annak, hogy a lakosok elgondolkodjanak, és cselekedni kezdjenek együtt lakóhelyükért, illetve a közjóért, a közérdekért. Ezzel szemben a *negatív érzelmi viszonyulás* is válhat akár pozitívvá, azonban ez a helyzet sokkal nehezebb, és sokkal nagyobb energiát emészt fel. Ezek az emberek általában csak akkor kezdenek el cselekedni mikor már igazán kilátástalan a helyzet, és rájönnek, hogy helyettük senki nem fog cselekedni, ezért muszájból rá kényszerülnek arra, hogy lépéseket tegyenek a saját illetve a közösség érdekében is (Vercseg 2004, 8).

A közösségfejlesztésnek sok kulcsszava van, ezekről mindről érdemes szót ejtenünk, az eredményes munka érdekében. Talán az első és a legfontosabb a *részvétel*, hiszen ha nem találunk a munkához résztvevőket, akkor a folyamatot sem tudjuk elindítani. A következő fontos lépés az *aktivizálás*, amely a közösségfejlesztés módszereinek első fázisa is, de ezt majd a későbbiekben fejtem ki részletesen. Ezzel szinte együtt jár a *felelősségvállalás* kialakítása az emberekben. Már a munka elejétől bátorítani, erősíteni kell őket arra, hogy merjenek együtt dolgozni, felvállalni gondolataikat és együtt véghezvinni a közérdeket szolgáló tetteket.

Ebből szinte arányosan következik, hogy a *kezdeményező és cselekvőképességük* fejlesztésére is nagy szükség van. Le kell győzni az emberekben az egymás felé mutató *bizonytalanságot*, hiszen bízniuk kell egymásban, ha valamit el szeretnének érni együtt. Fontos, hogy ki alakuljon bennük a szolidaritás is. Jelentős kulcsszavunk még a *partnerség elve* melyet például a helyi önkormányzattal, civil szervezetekkel stb. kell kötni a munka eredményességének érdekében. Rendkívül jelentős a folyamat során a szakemberek viselkedése, magatartása. Nem szabad, hogy a lakosok, akiknek segítenek függő viszonyba kerüljenek a szakemberekkel. „*A közösségfejlesztésben éppen az egyéni és közösségi cselekvőképesség erősítése az egyik fő cél, tehát ez a függőség elfogadhatatlan ebben a helyzetben, nagyon fontos az önállóság kialakítása.*” Rendkívül jelentős, hogy az legyen a szakemberek legfőbb törekvése, hogy átadják a kezdeményező szerepet a lakosoknak, a közösségfejlesztő folyamatban résztvevőknek (Péterfi 2001, 2).

Tehát a közösségfejlesztő folyamat a ” *legáltalánosabban véve a közösségfejlesztési folyamat egy településen a lakosság megszólításával és bevonásával – aktivizálásával – kezdődik, majd a problémák felismerésével és azok nyilvánossá tételével folytatódik, melynek során mind többen kapcsolódnak a folyamathoz, és jutnak el a közösségben megfogalmazódó feladatok felismeréséhez és közösségi megoldásához, még-pedig ismereteik és képességeik fejlesztése útján, a lehetséges partnerekkel együttműködve.*” (Varga,Vercseg 1998, 94).

Az előző idézet szerint, ahhoz, hogy a folyamatot el tudjunk indítani mozgásokat kell létrehozni. A közösségfejlesztésnek ezt a mozgás létrehozó tevékenységét tekintjük a fejlesztési folyamat első fázisának. Ez alatt azt értjük, hogy mind a lakosságot mind pedig a helyi intézményeket, szerveket rá kell arra ébreszteni, hogy a közösségfejlesztés folyamatával foglalkozniuk kell.

A második fázis az úgynevezett helyzet feltárás, az adott környezet feltérképezése. Itt nem csak a szakembereknek van szerepe abban, hogy megismerjék a települést, de az ott lakók is nagy segítséget nyújthatnak, a különböző statisztikai adatok, helytörténeti adatok, fejlesztési anyagok stb. feltárásával. Ennek a fázisnak is rendkívül nagy szerepe van, hiszen ezen múlik, hogy mennyire mélyen ismerhetjük meg az adott települést.

”*A harmadik fázis a közösség véleményének, késztetéseinek, cselekvési potenciáljának feltárása és a problémák mellé rendelése.* Erre nagyon sokféle módszer van, melyet majd a későbbiekben ismertetek. A lényeg, hogy ne a szakemberek késztetésére lépjenek be a folyamatba a lakosok, hanem a már aktivizált emberek vigyék be őket.

„*A negyedik fázis a feltárolt feladatok közös rangsorolása, a problémamegoldó folyamatok tervezése, a cselekvési terv és az önszorgató projekt készítése.*” (Vercseg 2004, 19). Tehát, ez a fázis a tervezés fázisa. A könnyebb haladás érdekében ezen a ponton érdemes „most”, „hamarosan”, „később” táblázatokat készíteni melyekkel lényegében egy időbeosztást is készítenek a lakosok maguknak (Varga, Vercseg 1998, 93).

Az ötödik fázis során kerül sor, új szervezetek, különböző új tevékenységek, projektek létrehozására. Ebben a szakaszban bármilyen tevékenység alakulhat, melyet a lakók kivitelezni tudnak: pl. helyi újság, tv adás indítása; tájház, múzeum kialakítása; nyelvórák adása stb. A sor nagyon hosszú lenne, ha mindent felsorolnánk, hiszen rengeteg közösségi megoldás létezik.

„A hatodik fázis a belső és külső partnerek megkeresése, aktivizálása”. Kapcsolatot kell teremteni a helyi szervek, mint pl. a helyi önkormányzat, illetve megyei és országos szinten is be kell mutatnunk a munkánkat. Természetesen az ekkor már elkészült írásos terveket a lakosság feladata eljuttatni a különböző szervekhez.

A hetedik és egyben az utolsó fázis, az elakadó tervek beindításában, az új tervek megvalósításában és bármilyen nehezen menő szakmai dologban segítséget nyújt. Tehát ez egyfajta koordináló fázis (Vercseg 2004, 20). „A segítő beavatkozás nem más, mint a lehetőségek feltárása, és a cselekvésbe fordítható aktualizálása.” (Varsányi 1999)

2.4. A közösségfejlesztés módszerei

A közösségfejlesztés módszereinek tárháza nagyon sokszínű. A következő módszerekkel határozta meg Vercseg Ilona könyvében:

- „Aktivizáló módszerek
- Helyi nyilvánosságot fejlesztő módszerek
- Együttműködést fejlesztő módszerek
- Gazdaságfejlesztési módszerek
- A települések feltárására, megismerésére vonatkozó módszerek” (Vercseg 1997, Parola ,4-7).

„A módszerek és technikák egyaránt konkrét cselekvési útmutatást jelentenek, alkalmazásuk rendjét és kombinációját a körülmény határozza meg” (Nagyné 2011)

Az aktivizáló módszerek, már a közösségfejlesztő munka legelején kulcsfontosságúak, hiszen a lakosság megszólítása, beavatása a folyamatba, elgondolkodtatása illetve a cselekvőképességük elindítása jelentős szereppel bír a munka későbbi folytatásában. Ezért nagyon fontos, hogy ezek a módszerek már az elejétől kezdve elérjék céljukat.

Példák az aktivizáló módszerekre:

Helyi önszervező-köri mozgalmak. A módszer a 70-es évek elejéhez köthető, a műegyetemi mozgalmakhoz nyúlik vissza. Lényege és nagyszerűsége, hogy kevés szakértői ráfordítással nagy dolgok valósíthatóak meg. Ehhez azonban egy nagy közösségi „hozzájárulás” kell, hiszen a lakosság saját erejével hoz létre különböző csoportokat. A helyi önszervező mozgalmakhoz sorolhatóak a *helytörténeti, településszépítő, környezetszépítő, virágosítási* stb. mozgalmak (Varga, Vercseg 1998, 105).

„Tanulókör. A svéd népoktatás egyik elterjedt formája a tanulóköri mozgalom, amelynek célja nem csupán a tudás átadása és növelése, hanem a társadalmi tapasztalat kommunikációja és a társadalmi tudatosság, aktivitás fejlesztése az állandóan változó társadalomban, amely a szélesebb körű és mélyebb demokráciához vezet. A svéd önképzőkör az aktív polgári részvétel és önnevelés eszköze” (Nagyné 2011, 23).

Párbeszédkör – a svéd tanulókör. Nem mi magyarok dolgoztuk ki a módszert azonban nagyon szívesen használják a szakemberek itthon is, a Hankis Elemér és munkatársai segítségével kidolgozott módszert, amely szinte az előbb említett tanulóköröket próbálja hazánkban más néven meghonosítani. A párbeszédkörök a következő eszközöket használják segítség képen munkáik során: propaganda, vita és önképző körök. Mindhárom eszköz más-más készséget fejleszt. A módszer alkalmazói bíznak abban, hogy a gyakorlatok által egy gazdaságilag is erősebb, fejlettebb közösség, csoport jöhet létre.

Tankatalógus. Ez nem más, mint egy név illetve címjegyzék, melyben a helyi lakosok tudását, tehetségét illetve tapasztalatát tüntetik fel. Ez történhet helyi újságban, évkönyvben stb. Az azonos témákban járatos emberek és az ezek után érdeklődő emberek neveit egymás mellé szerkesztik a helyi címjegyzékben, így mindenki láthatja, hogy nincs szükség külön vezetőkire ahhoz, hogy valamibe bele tudjanak fogni, el tudjanak kezdeni. Elég két ember hozzá és máris elindulhat az adott foglalkozás. Az első tankatalógusos módszert a bakonyi térségben próbálták ki, és azóta is nagy sikerrel alkalmazzák.

Az itt feltett kérdések a következők voltak:

- „Mit jelent az Ön számára Bakonyszentkirályon/Bakonyoszlopon/Cseszneken élni?”
- „Mi a jó az itteni életben?”
- „Min szeretne változtatni és hogyan?” (Varga,Vercseg 1998, 116).
- „Mi az, amihez a legjobban ért, és amit szívesen megtanítana másoknak?”
- „Mi az, amit szívesen megtanulna másoktól?”
- „Hozzájárul-e, hogy neve és címe megjelenjen egy helyi címjegyzékben?”
(Nagyné 2011, 23).

A „közösségi felmérés”. A gyűjtőmódszer célja, hogy minél több embert bevonjunk a helyi cselekvésbe a környéken. Már a módszer megtervezésében és előkészítésében össze tud kapcsolódni a csapat, melynek köszönhetően a későbbiekben egyszerűbb lesz a munka, hiszen mindenki számára világossá válik, hogy ezt egy közösségi cél érdekében végzik. A módszer egyik fontos állomása a lakossági cselekvési terv elkészítése, melynek kidolgozása után a közösség könnyedén tud haladni előre a terv lépései mentén. (Kajner 2006, 23-24).

A közösségi felmérések gyűjtőmódszere a következőkből állhat: „interjúkészítés, a nyilvános beszélgetések, a jövőműhelyek, az „ajtótól ajtóig” közösségi kérdőív létrehozása, kiosztása, begyűjtése és értékelése, a tapasztalatok visszacsatolása; SWOT- analízis” (Varga,Vercseg 1998, 119).

Az interjú módszere. Az interjúnak a lakosság megszólításában a kezdeményezésben rendkívül jelentős szerepe van. A beszélgetés a helyi lakosokkal történik, még hozzá azokkal, akiket a környezetünk jelentős polgároknak tart a helyi közösség életében. Azt, hogy kik a legmegfelelőbb interjúalanyok, a helyi közösség tudni fogja, ezért az első interjúk végén is érdemes megkérdezni, hogy, kik azok a lakosok akiket a megkérdezésre még érdemesnek tartanak.

Hiszen ki ismerhetné jobban a helyi lakosságot, mint ők maguk. Az interjú itt elsősorban a bekapcsolódó résztvevő szándékra buzdít, ellentétben a hagyományos értelemben vett interjúkkal. Itt a kérdezők nem tényeket illetve véleményeket szeretnének feltárni, hanem buzdítani az embereket a közösségfejlesztésben való részvételre (Nagyné 2011, 24). Az interjúnak továbbá célja, hogy ne egy erőltetett beszélgetés alakuljon ki a résztvevők között, hanem egy kötetlen, lelkesítő beszélgetés melyet akár az interjú alany máskor is megszeretne ismételni. Ezért célszerű az interjút a következő általános kérdésekkel indítani:

- „Milyennek látja saját települését?”
- „Mit jelent számára e település polgárának lenni?”
- „Mi a jó az itteni életben?”
- „Mi a rossz az itteni életben?”
- „Ha rajta állna, min változtatna?”
- „Vállalna-e tevőleges szerepet e problémák megoldásában? Ha igen, melyet?”
(Varga, Vercseg 1998, 127).

Közösségi, nyilvános beszélgetések. Az interjúk kérdései és válaszai alapján a szakemberek összegyűjtik a települést és a lakókat érintő legfontosabb kérdéseket és ezeket egy nagyobb közeg előtt, egy nyilvános fórumon közösen megvitatják. A fórumok legfőbb célja, hogy ne egy szűk, hanem egy nagyobb körben vitathassák meg a közösséget érintő problémákat, úgymond egy problémalistát írjanak, és ezekre a gondokra egy megoldási - cselekvési tervet készítsenek (Kajner 2006, 87).

„A közösségi beszélgetések funkciói:

- ráismerünk, hogy a problémák közösek;
- új megközelítésben látjuk a problémákat;
- biztonságérzetet ad, hogy nem vagyunk egyedül;
- közösségi felelősségvállalás, elköteleződés jöhet létre;

- *a közösségi helyzet hozzásegít a probléma közösségi megoldásának körvonalazásához;*
- *megszületik a terv a szélesebb kör bevonására.”*

(Nagyné 2011, 25).

A „Jövőműhely” módszere. „A módszer létrehozói Robert Jung német szociális munkás és Norbert Miller német szociálpolitikus, akinek módszertani leírását 1996-ban fordítottuk le magyarra.” (Varga,Vercseg 1998, 40). A közösségi gondok, problémák feltárásának, megoldásának, és a jövőbeli tevékenységek megállapításának a leggyorsabb eszköze a Jövőműhely módszere. Célszerű akkor használni, ha rövid idő alatt szeretnénk a cselekvési terv megalkotásáig eljutni, illetve akkor, ha már a rendelkezésünkre áll egy aktív közösség, csoport amely képes együttműködni a csoport további részével. (Varga,Vercseg 1998, 40).

Kérdőíves módszer. Azokon a településeken, melyeken nincs mód arra, hogy az interjú legyen a legfőbb feltérképezési módszer, használható a kérdőívezés lehetősége is. Azonban ez a két módszer egyaránt is lehetséges. A helyesen összeállított kérdőívből kiszűrhető a lakosok véleménye településükről. Fontos, hogy mind a negatív és mind a pozitív kérdések is megjelenjenek a kérdőív sorai között, hiszen minden véleményt fontos ismerni. Ha elkészült a kérdőív, a legjobb személyesen átadni a település lakóinak, majd egy megbeszélte határidő múlva személyesen visszamenni a kitöltött papírokért. Természetesen az átadáskor így el lehet mondani, a kitöltés célját, és felhívni a figyelmet a közösségfejlesztő folyamatra, és az ebben való részvételre. A kérdőívek begyűjtése után, a válaszok elemzése történik. Ennek segítségével már meglehet határozni a közösségfejlesztési folyamat szükséges irányait. Ezt követi az eredmények közzététele, ami történhet különböző helyi orgánumban, vagy esetleg külön kiadványokban stb. Az utolsó lépés pedig, a további tervek kidolgozása, az ún. cselekvési terv létrehozása, mely már történhet az érdeklődők segítségével is (Kajner 2006, 88).

2.5 Az információs társadalom

Az információs társadalom egy olyan kifejezés, mely mindenki számára ismerős lehet valahonnan. A televízióból, a rádióból, az internetről vagy akár politikusok szájából. Azonban a pontos jelentést csak kevesen tudják (Pintér 2007, 7). Ebben a fejezetben az információs társadalom fogalmának az értelmezéseit, meghatározásait fejtem ki bővebben, illetve külön-külön megvizsgálom az információ és a társadalom értelmezési körét.

Információ:

Az információ szó hallatán rendkívül sok minden juthat eszünkbe, hiszen a fogalom az évek során felértékelődött, és mára már nagyon sokféle jelentéssel bír. Információ lehet egy termék leírás, egy utasítás vagy akár egy vasút vagy buszállomáson kapott segítség is a járatok indulásáról. Számos lexikon és könyv írja le a fogalom értelmezését, azonban én egy összegző definícióval szeretném bemutatni az információ jelentését. *„Összegezve – leszámítva a szakmaspecifikus jelentéseket – azt mondhatjuk, hogy az információ ismeretekkel, ismeretek közlésével, adatokkal, tudással, tanulással, kommunikációval, hírral kapcsolatban álló kifejezés. Bizonyos esetekben valamilyen formában ezekkel azonosítható (ismeret, adat, tudás, hír), más esetekben pedig a felsoroltak (ismeretközlés, tanulás, kommunikáció) tárgya.”* (Pintér 2007, 20).

Társadalom:

A társadalom szó jelentése látszólag könnyebben definiálható, mint az információé, azonban nehéz meghatározni azt, hogy egy társadalom tagjának kit tekintünk, és miért tekintjük társadalomnak.

A *Társadalomtudományi szakszótár* a szerint a társadalom:

- „1. Az emberi kapcsolatok/viszonyok teljessége.*
- 2. Bármely, önmagát állandósító-átörökítő emberi csoportosulás, amely többé-kevésbé adott földrajzi területhez köthető, továbbá saját intézményeket és kultúrát birtokol. Idetartoznak a modern nemzetállamok, de a „törzsek” is.”* (Pintér 2007, 21).

Azonban ezek az értelmezések sem állják meg a helyüket Pintér szerint, hiszen például a szociológusok körében vitatott kérdés, hogy ki is a társadalom tagja. Különösen a második értelmezéssel kapcsolatban merülnek fel bennük kételyek. Hiszen egy mai modern társadalom rendelkezik politikai, gazdasági, földrajzi, kulturális körülhatározhatósággal, illetve nemzettudattal is, addig egy korábbi birodalomról vagy a különböző törzsekről nehezen mondható el ez, így ők lehet nem is tekinthetők társadalomnak. (Pintér 2007, 21). Tehát a társadalom fogalmának is rendkívül tág az értelmezési köre.

Információs társadalom:

A fogalom meghatározása ebben az esetben sem mondható egyszerű feladatnak. Nagyon sok meghatározása ismert és mind más szemszögből világít rá a fogalom értelmezésére. Van olyan definíció amely *erőforrás-központú*, *termék-központú*, *társadalom* vagy akár *ember központú* stb. Tehát ebből is látható, hogy minden meghatározás más szemszögből közelíti meg a kifejezés értelmezését. A következő sorokban három ember szavait idézem a fogalomról.

Daniel Bell szerint az információs társadalom, egy olyan társadalom melyben az innováció az újítások és a változások kezelésének érdekében a tudás körül szervezi meg a társadalom magát.

Yoneji Masuda azt mondja, hogy az információs társadalom egy olyasfajta új típusú társadalom, mely mögött a nem anyagi típusú javak termelése a mozgatóerő, hanem az információtermelés, mely felhasználja és felvirágoztatja az emberi kreativitást is. És az utolsó meghatározás, amit fontosnak érzek feltüntetni az Murányi Béla definíciója: „*Olyan új típusú társadalom, melyben az információs és telekommunikációs technológiák globális elterjedésének segítségével az emberiségnek új típusú életvitelre, magasabb minőségű életre, munkavégzésre, társadalomban betöltött szerepre van lehetősége.*” (Z. Karvalics 2007, 9). Úgy gondolom ez a három értelmezés közelebb hozz minket az információs társadalom azon szegletéhez melyet a dolgozatomhoz elengedhetetlen vizsgálni.

A közösségfejlesztés kapcsán a telekommunikációs technológiákra szeretném felhívni a figyelmet, melyeknek elterjedése mára egyre inkább közkeletűbb.

Ezen belül is az internet használata, amely mellett sok negatív és sok pozitív dolog is áll. Krajcsi (2000) tíz veszélyt említett meg az internettel kapcsolatban, ebből most kettőt említenék meg:

1). *a valóságérzék elvesztése* (akik túl sok időt töltenek a hálózaton, elvesztik a valósággal való kapcsolatukat),

2). *az elidegenedés* (a számítógép rabjai a valós kapcsolataikat fokozatosan leépítik) (Pintér 2007, 12).

Mindkét pont szemlélteti azt, amit dolgozatomban kutatásában vizsgállok, hogy az internetezés esetlegesen rossz hatással lehet a valós kapcsolatokra, vagy eltorzíthatja azokat

3. Lak bemutatása

A következő fejezetben Lak történelmét, és mindennapjait szeretném bemutatni, hogy betekintést tudjunk nyerni, a település életébe, és a közösségfejlesztő munka szükségességére.

3.1. Lak története:

A település történelme nagyon régre tekint vissza. Sajnos, az ősemberek nyomait máig még nem vélték felfedezni, azonban írásos emlék őrzi, hogy Lak 10km-es környezetében élt az őskor embere. Az első írásos említés az Árpád-korra nyúlik vissza, ekkor Lak mellett több virágzó településről is beszámoltak az írások. A település neve három különböző alakban fordult elő az évek során: Loch (1222), Lak (1273), Laak (1311). Egy 1273-ban íródott oklevélből megtudhatjuk, hogy IV. László király Thekus fiainak adományozza vissza a Birtokot, melyet később V. István vesz majd el tőlük. A törökök „keze” ide is elért, hiszen az állandó portyázások, zavargások miatt a lakosság népessége állandóan cserélődött. Volt, hogy 2-3éven belül akár a település lakosságának fele is eltűnt. A közösségre 1599-ben nagyon nagy csapás sújtott, hiszen egy tűzvészben leégett az egész település. Még 1612ben is elpusztult faluként jegyezték fel. A XVIII. században indul meg a falu újbóli benépesedése. Ezekben az években rendkívüli építkezésekbe kezdtek, és 1795-ben egy református kőtemplomot is építettek az itt élők, melyet még mai napig használ a hívők közössége (Laki, Varga 2004, 12-16).

3.2 Lak adottságai, lehetőségei, szolgáltatásai

Elhelyezkedés:

Lak Magyarország észak-keleti régiójában, Borsod-Abaúj-Zemplén-megyében található. A Nyugat Cserehát tájegységéhez besorolt 26 falu egyike. Miskolctól 32km-re, Szikszótól 18km-re, Edelénytől pedig 13km-re fekszik. A falut több kis település is körbeveszi. Hegymeg 2km-re, Irota 7km-re, Tomor 3km-re, Szakácsi pedig 5km-re fekszik a településtől. Ezek közül a települések közül Lak a legnagyobb területű és népességű, illetve a legtöbb szolgáltatás is itt található.

1. számú kép: Lak elhelyezkedése

(Saját szerkesztés)

A település turisztikai adottságai kedvezőek, dr. Varga Gábor (1995) a következő képen ír erről könyvében: *„Lak és környéke, a Cserehát, turisztikailag szinte teljesen felfedezetlen. Az elmúlt évtizedekben méltatlanul elhanyagolt vidék. Méltatlanul, mert megejtően szép. Dombok, erdők koszorúzzák falvait, hangulatos völgyek, patakok teszik vonzóvá. Lak határának nagyobbik része ma is erdő -200-300m magas dombság. Így levegője tiszta, „éles”, ahogy a helybeliek mondják. A falusi turizmus érdekes bázisa lehetne. Az összkomfortos újabb házak, vezetékes víz, a krossbár telefonhálózat bevezetése erre mindinkább alkalmassá teszi. A turizmus a mai foglalkoztatási gondon is segítené.”* (Varga 1995, 4). Már ez az 1995-ös írás is megemlíti azt, hogy a település gondjaira a turizmus fellendülése, illetve kiépítése lehetne az egyik megoldás. Azonban ez még mára is egy meg nem valósított terv maradt. Hogy miért? Dolgozatom kutatásában erre is szeretnék választ találni, azonban részletesen erre csak később térek ki.

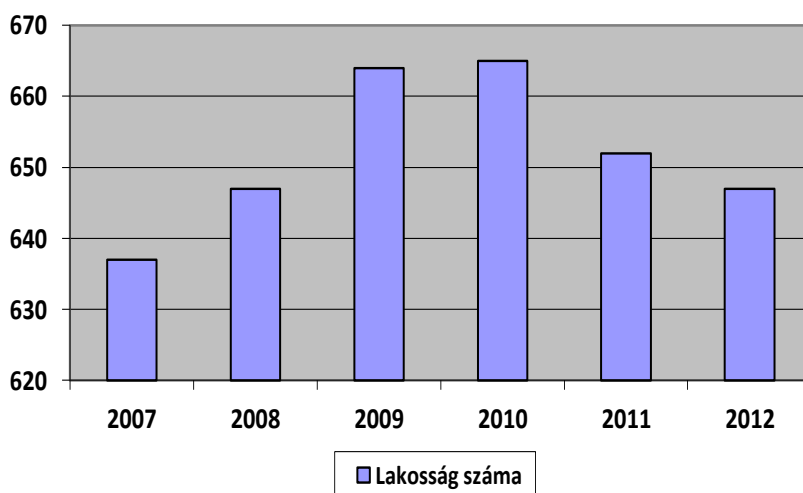
A településen keresztül halad a „Cserehát Turistája” jelvénytulajdonos túramozgalmak, mely a piros jelzések útvonalait követi. **A túra célja:** *„a Cserehát történelmi, természeti, kulturális emlékeinek és értékeinek megismertetése, az ország e kevésbé ismert részének turisztikai felfedezése, a túrázás népszerűsítése, a szabadidő hasznos eltöltése a testedzéssel párhuzamosan.”*(<http://www.fsz.bme.hu/mtsz/jelvszer/cserehtu.htm>)

Népesség:

Lak népességének számában jelentős eltérések 2007 és 2012 között nincsenek. A szám minden éven 600 fő felé emelkedett azonban a 700-at még sosem érte el. A legmagasabb számmal a 2009-es és 2010-es években találkozhatunk, amikor is 664 és 665 főt számolhattunk a faluban. Jelenleg (2012-ben) 647-en élnek itt, ami megegyezik a 2008-as adatokkal. Tehát a következő diagramról is megállapítható, hogy a népesség 2010-ig egyfajta növekedést mutatott, 2010 után pedig csökkenés állt be. Ez persze nem jelentős mértékű, hiszen az utolsó két évben is látható, hogy 5 emberrel számolhatunk kevesebbet a faluban. Ez a szám betudható az elhalálozásoknak, vagy a családok elvándorlásának.

1. számú ábra

Lak lakosságának változásai 2007 és 2012 között

Forrás: Önkormányzattól kapott adatok alapján (Saját szerkesztés)

A település korcsoport szerinti felosztása a következő képen alakul. 0-tól 18éves korig 233 főt számolhatunk, ami egy nagyon jó adat, melyet a közösségfejlesztés során is fel tudnánk használni. Hiszen ennyi emberre már lehet alapozni, és különböző programokat létrehozni e korosztály számára. A legnagyobb korcsoportot a 18 és 60 év közötti lakosok teszik ki. Itt 326 főt számolhatunk, ami ugyan csak jó arány bármilyen rendezvény, program létrehozásához. Az harmadik korcsoport pedig az 60 éves emberektől a 80 év fölöttiekig tart, ebben a csoportban 88főt számolhatunk, ami szintén jó aránynak mondható. Gondoljunk csak egy idősek klubjára, vagy egy népdalkörre, hogy milyen jól működhetne ennyi ember körében.

A 647 lakos tehát ilyen korcsoportok szerint oszlik meg. Ezen a településen ezek a számok egész arányosan alakulnak/alakultak az évek során.

2.számú.táblázat

A település lakosainak korcsoport szerinti felosztása

Korcsoportok	Fő
0-2 éves	32 fő
3-5 éves	36 fő
6-13 éves	99 fő
14 – 17 éves	66 fő
18 -54 éves	301 fő
55 -59 éves	25 fő
60 – 69 éves	39 fő
70- 79 éves	34 fő
80- X éves	15 fő

Forrás: Önkormányzati adatok alapján (Saját szerkesztés)

Munkanélküliség:

A településen sajnos nagyon nagy a munkanélküliség aránya. Az aktív korú lakosság 50%-a munkanélküli. Lak az edelényi kistérség 46 falujához tartozik, ahol szintén ilyen magas a munkanélküliség száma. Ennek oka, hogy a térség kevés munkahely lehetőséget tud biztosítani az itt élők számára. A lakók nagy része a mezőgazdaságból próbálja fenn tartani magát, mely a mostani szélsőségesnek mondható időjárás mellett nagyon nehéznek bizonyul. Nagyon sokan gyermekvédelmi támogatás és szociális segély igénybevételeből élnek hónapról-hónapra.

3. számú táblázat

Támogatásban részesülők száma, aránya Lak településen

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	210 fő
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya a 0-18 éveseken belül	90,1%
Rendszeres szociális segélyben részesülők száma	95 fő
Rendszeres szociális segélyben részesülők aránya a lakónépességhez viszonyítva	14,7%

Forrás:http://onkormanyzat.edelenykisterseg.hu/content_onk/cont_49d095b0f1acd8.52424434/melleklet_eloterjesztes03.pdf (Saját szerkesztés)

A 3. számú táblázatból is látható tehát, hogy a segélyben és gyermekvédelmi támogatásban részesülők körülbelül a lakosság felét teszik ki.

Munkalehetőségek:

A munkanélküliség leküzdésére a településen is bevezetett közmunkaprogram nyújt valamelyest segítséget. A közmunka nem más, mint „*olyan foglalkoztatási programok indítását jelenti, amelyek a munka és a gyakorlati képzés összekapcsolásával a munkavállalási hátrányok leküzdését, az álláskeresők képzettségi szintjének növelését, készségeik fejlesztését, gyakorlati tapasztalatok megszerzését teszik lehetővé. Az áttekinthető, nyilvános pályázati rendszerben elérhető programok egyidejűleg helyi, illetve térségi és országos célok megvalósítását segítik átgondolt, megtervezett és ellenőrzött értékteremtő foglalkoztatással.*”

(<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=13319&articleID=32225&ctag=articlelist&iid=1>)

Éves szinten 70 főt foglalkoztat a település a 6-8 órás munkakörben. Átlagosan 1 illetve 8 hónap munkaviszony idejéig veszik fel a munkanélküli lakosokat. A bérük a következőképpen alakul: 71.800 Ft/hó/8óra. A 2012-es évben a közmunkaprogramban foglalkoztatottak 4új buszmegállót építettek, felújították a KMB (Körzeti Megbízott) irodát, illetve a csecsemőgondozó épületét. Emellett a település vízvezetését is rendezték, hiszen a falu minden árkat megtisztították illetve kiásták az elhanyagoltakat. Részt vesznek még a temetőtisztításában, illetve a közterületek és közintézmények takarításában is. Emellett jelentős segítséget nyújtanak még a település környékén található jelentős intenzív művelésű gyümölcsösök is melyekben meggyet, szilvát, kajszibarackot és körtét termelnek. A gyümölcsösök jelentős számú embert foglalkoztatnak. Sajnos ezek csak ideiglenes munkák, de pár hónapra megélhetés tudnak biztosítani a családok számára. Az edelényi kistérség foglalkoztatáspolitikai programjának helyzetfeltárásából megtudhatjuk, hogy a keresőképes lakosok fizetése sem éri el a településen a 150.000 Ft-ot. A településen mért arány nem éri el a megyei átlagot, hiszen Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az átlag jövedelem 174.052 Ft.

A településtől 32km-re található Miskolc ahol több munkalehetőség található, ezen belül is a térség egyik nagy munkaerő szükségletű cége a Robert Bosch Power Tool Kft., amely 2001-ben költözött Miskolc városának szélére, és sok embernek adott munkahelyet. A Kazincbarcikán (27km Laktól) található BorsodChem Zrt. a másik ilyen vállalat, mely több munkahelyet tud biztosítani a térség lakóinak. Azonban ezekre a helyekre az eljutás nehézkes, sokan ezért riadnak vissza tőle, illetve ez gátolja meg őket a munkába állástól. Hiszen autóbusszal nehezen közelíthető, autóval pedig nem mindenki tudja megoldani a mindennapi munkába járás problémáját.

Közlekedés:

A közlekedés infrastruktúrája nem túl fejlett Lakon. Csak autóbusszal vagy autóval tudnak közlekedni a lakosok. Vasúthálózat csak Edelényig van kiépítve. Az autóbuszok járatai is elég ritkák, ezért elég nehéz bárhová is időre eljutni. Közvetlen járat csak Edelényig megy, itt átszállással folytathatják tovább az utasok útjukat Miskolc, illetve Kazincbarcika felé. A település másik irányába Szikszó felé a közlekedés még rosszabb, erre sincs közvetlen autóbuszjárat, illetve csatlakozás sem, tehát az efelé irányuló közlekedés autóbusszal szinte lehetetlen.

Szolgáltatások:

A településen kiépített szolgáltatások a következők: kiépített ivóvíz, és szennyvízhálózat, hulladékgyűjtés melyet hetente egy alkalommal szállítanak el a település területéről. Sajnos a szelektív hulladékgyűjtést még nem tudták megvalósítani a faluban, azonban kezdeményezések már láthatóak efelé. A vezetékes gáz hálózat nincs kiépítve Lakon, a lakások fűtése ennek köszönhetően fával és szénnel történik.

Falugondnoki szolgálat könnyíti meg a település lakóinak életét, hiszen ha bármilyen segítségre van szükségük bátran fordulhatnak ehhez a szolgáltatáshoz. Pl.: élelmiszer beszerzésében, gyógyszerek kiváltásában stb.

Községünkön működik a környező falvak közül a legtöbb szolgáltatás. Orvosi rendelővel rendelkezünk, melyben a hét mindennapján a délelőtti órákban kirendelt háziorvos rendel, illetve védőnői szolgálat is működik hetente egyszer. Régebben egy kisebb gyógyszerár is működött az orvosi rendelőn belül, azonban ez mára már megszűnt. Itt még működik a postahivatala is, illetve mobil posta is könnyíti a falu lakóinak életét.

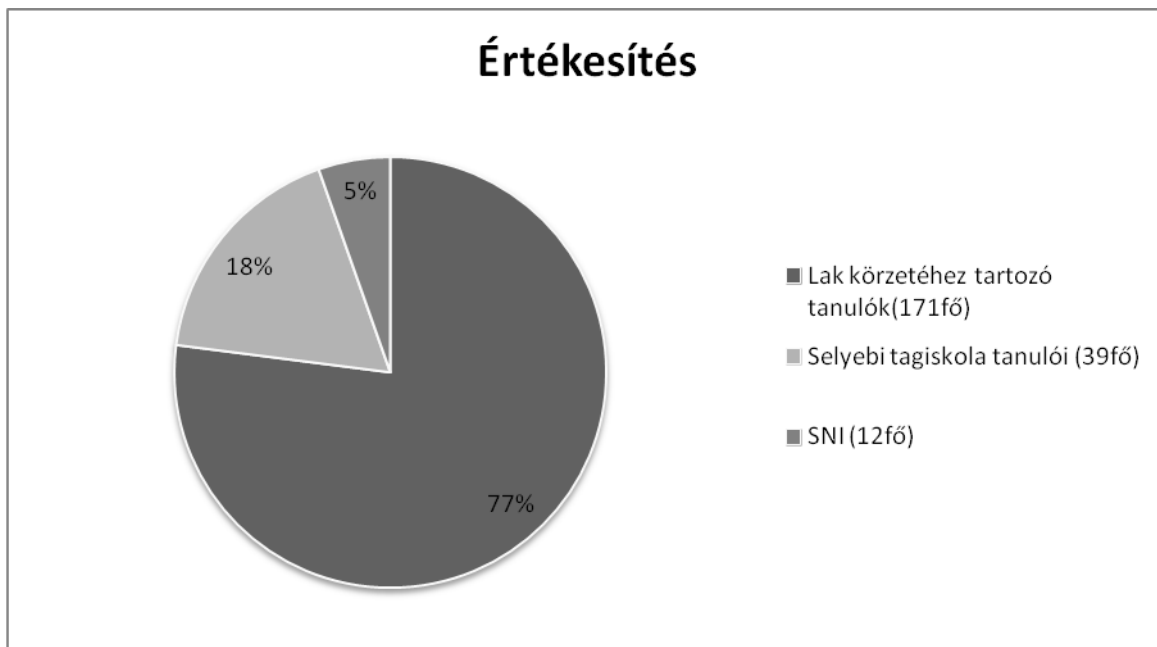
Található itt egy Takarékszövetkezet, mely a Boldva és Vidéke Takarékszövetkezet egyik vidéki fiókja. A bankfiók létrehozása nagyban megkönnyíti a környék pénzügyeinek intézését, ezért az intézmény kiváló szolgálatot tesz a település és a környék lakóinak.

Lakon található még egy Körzeti Általános és Szakiskola is. Az iskola 1962. szeptember 1-től működik, mint körzeti általános iskola. Az intézmény 2009-ben bővült szakiskolává. Jelenleg 222 diák tanul itt. A környék több falvából is idejárnak a diákok. Pl.: Tomor, Irota, Szakácsi, Hegymeg tanulói stb. Az iskolához 2009-ben a szuhogyi tagiskola is csatlakozott. Innen összesen 39-en járnak Lakra. Korábban több kihelyezett épületben is folyt a tanítás (Hegymegen és Tomoron), jelenleg viszont már csak egy főépületben Lakon. Az iskolát pályázaton nyert pénzből 2008-ban teljesen felújították.

Az SNI más néven sajátos nevelést igénylő gyerekek és a 9-10-11. évfolyam az iskola egy különálló épületében kaptak helyet, ami régebben szolgálati lakásként üzemelt. Jelenleg egy 3 évfolyamos szak működik a szakiskolában, aminek a megnevezése a Gyümölcs Termesztő. Néhány tantárgyuk: pl.: gyümölcstermesztés, műszaki ismeretek, növénytan, kötelező szakmai gyakorlat.

2. számú ábra

Az Általános Iskola tanulóinak összetétele

Forrás: Általános Iskolában kapott információk alapján (Saját szerkesztés)

A település sikeresen elnyert egy pályázatot melynek keretein belül, jelenleg is épül egy óvoda, amely 2012 szeptemberétől nyitja meg kapuit a gyerekek előtt.

Élelmiszervásárlási lehetőségekben a település eléggé korlátozott, hiszen kettő kisbolt található itt. Természetesen az alapvető élelmiszerek megvásárolhatóak itt, azonban a nagyobb bevásárlásokra, a lakók a 13km-re levő Edelényben, vagy a távolabbi Miskolcon kerítenek sort. A lakosok életét nagyban megkönnyíti, hogy nagyon sok árus jár a faluba, melyek különböző dolgokkal színesítik a kereskedelem körét. Ilyen árusok pl.: gázpalackos, jégkrémes, fagylaltos, zöldséges, süteményes, húst szállító autók. Illetve heti egyszer itt állomásozik a mozgókönyvtár, és különböző műanyag és ruha árusok is járnak a település felé. Található még a faluban egy kocsma, melynek nyitva tartása nem szabályozott, illetve inkább az idősebb korosztály igényeit elégítik ki. Régebben üzemelt itt még egy másik vendéglátóegység melyben található volt egy klubterem, mely a fiatalok szórakozásának kielégítése céljából jött létre, azonban mára már ez a hely is bezárt.

A település művelődési háza, egy egészen jó adottságokkal rendelkező épület, hiszen nagy a beltere ezért sok rendezvénynek tudna otthont adni.

Azonban ez az épület általában kihasználatlanul áll. Szinte csak iskolai programokra használják pl. farsangi bál, ki-mit- tudok rendezése stb. Nagyon ritkán (2-3évente) rendeznek batyus bálakat a település lakói, annak is ez az épület ad otthont. A házban található még egy klubhelyiség melyet a fiatalok igénybe vehetnének szórakozás céljából, azonban ezt a szolgáltatást is csak ritkán használják. A művelődési otthon harmadik része pedig egy települési kis könyvtár, mely jelenleg zárva tart, pedig a régebbi időkben nagyon sokan vették igénybe a szolgálatait, hiszen a könyvek mellett internetezési lehetőséget is biztosított.

Programok:

Ha már az iskolai programokat érintettem meg kell említenem a falu programjait is. Évente megrendezésre kerül egy falunap, melynek időpontja mindig változó, illetve különböző sport rendezvényeket bonyolít le a falu. Utoljára egy női – férfi futball versenyt rendeztek itt, az elkészült új műfüves futballpálya tiszteletére. A pályát DTSE (Diák Tömegsport Egyesület) pályázta meg a falunak, mely 2012 tavaszán épült meg, és nagyon jó szolgálatot tesz a községnek. Állandó programok még a településen a különböző megemlékezések, koszorúzások, mint például március 15.-e vagy október 23.a.

A szórakozási lehetőségeket tekintve található itt még egy hagyományos futballpálya is, mely a Szikszó- Tomor-Lak csapatának a hazai mérkőzéseit bonyolítja. A futballcsapat 1991 óta működik, és évek óta a megye első osztályú bajnokságának a tagja. A pályát 2003-ban teljes körűen felújították, és az óta is kéthetente itt kerülnek lebonyolításra a csapat hazai mérkőzései. A település lakóinak ez egy jó kapcsolódási lehetőség, illetve egy közösségi pont, ahol találkozhatnak egymással a fiatalok és az idősebbek is.

Látványosságok:

Látványosságok tekintetében a falu büszkélkedhet egy 1795ben épült református kőtemplommal, egy II. világháborús hősöknek állított emlékművel, egy ősi zsidó temető romjaival, illetve egy haranglábbal.

Pályázatok:

Fentebb már említettem néhány sikeresen elnyert pályázatot, azonban most felsorolnám őket még egyszer, illetve kiegészíteném azokkal melyekről még nem tettem említést. Ezek a pályázatok az utóbbi két évben kerültek elnyerésre.

Elnyert pályázatok:

História terem létrehozása, műfüves pálya kialakítása, óvoda építése, buszmegállók korszerűsítése és építése, a csecsemőgondozó illetve a KMB iroda teljeskörű felújítása.

Folyamatban lévő pályázatok:

Csillag központ kialakítása, amely egy olyan központot jelentene, melyben minden egy helyen lenne megtalálható. Az orvosi rendelő, a művelődési ház, posta illetve ezekhez hasonló szolgáltatások.

Folyamatban lévő pályázat még az Ady Endre út, Akác út, Petőfi Sándor utca illetve a Dózsa György utca újra aszfaltozása, illetve a külterületi utak helyreállítása. A település a következő évre pályázott három hektár burgonya ültetésére, illetve az illegális hulladékgyűjtési helyek felszámolására is. Utolsó beadott pályázatként, pedig az orvosi rendelő felújítását tűzték ki célul a falu vezetői.

3.3 A település SWOT analízise

Gyengeségek:

- Kevés munkalehetőség a falun belül, illetve a környező településeken is.
- Rossz közlekedésinfrastruktúra: Csak autóval vagy busszal közelíthető meg a falu, azonban a buszjáratok is ritkák, rossz minőségű utak.
- A település kihasználatlansága.
- A település lakók összefogásának hiánya.
- A falubeliek széthúzása, más-más érdekeltség.
- A hagyományok ápolásának hiánya.
- Különböző negatív társadalmi jelenségek megjelenése pl. irigység.

Erősségek:

- A település Miskolc vonzáskörzetébe tartozik, amely munkahelyek szempontjából kedvező lehet.

- Önkormányzat munkája. Pl.: pályázatok figyelése és pályázása, közmunka program bevezetése, segélycsomagok osztása stb.
- A település lakóinak különböző emberi készségei.
- A táj, a domborzat természeti kincsnek tekinthető, mely a turizmus fellendítéséhez nagyban hozzájárulhat.
- Időközönkénti tanfolyamok indítása, melyek a település lakóit tovább képezhetik. pl. autó vezetői kressz tanfolyam

Veszélyek:

- Nagyfokú elvándorlás.
- Tömeges tartós munkanélküliség a településen.
- A falu lakóinak közül sokan aluliskolázottak
- Az elöregedés veszélye
- A roma lakosság túlsúlyba kerülése a településen.
- Szegregáció
- Kudarcélmények, melyek megteremtik a falu állandó stagnálását a fejlesztésekkel kapcsolatban.

Lehetőségek:

- Jelenleg épülő óvoda új munkahelyeket teremthet.
- Új kulturális és szabadidő eltöltési lehetőségek kiépülése.
- Mezőgazdaság fellendülése.
- Infrastruktúra kiépítése.
- Új pályázatok, támogatások tovább segítheti a falu fejlődését.
- A lakók összefogásával új programok, lehetőségek valósulnak meg település szinten.
- Turizmus fellendülése, egy tematikus út kialakítása a környező falvakkal összekötve.

4. A közösségfejlesztés lehetőségei Lakon

Kutatási munkám során empirikus kutatást végeztem. Különböző közösségi felméréseket végeztem, melynek lényege, hogy az embereket érdeklő problémákról, sokféle elmondást, véleményt gyűjtsön. Ilyenkor azok a lakosok is el tudják mondani véleményüket, akiknek eddig még nem volt rá alkalmuk, azonban magukban már megfogalmazódtak gondolatok a problémakörökkel kapcsolatban.

Munkám során kérdőíveztem, és három interjút készítettem a falu lakosai körében. A kérdőíves kutatásokon keresztül ki tudtam szűrni a munkában aktívan részt venni vágyók számát is.

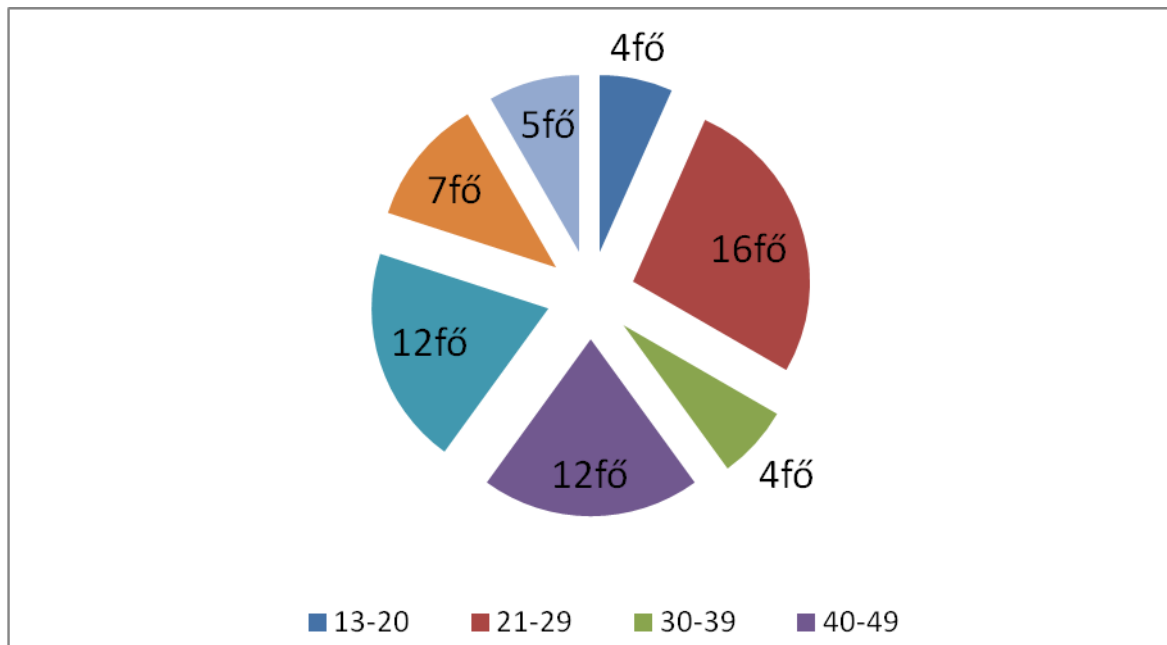
4.1. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos kérdőívek elemzése

Az első kérdőívem legfőképp a közösségfejlesztés tárgykörére tért ki. Az általános kérdéseken túl a települést érintő kérdések jelentek meg túlnyomóan ebben a közösségi felmérésben. A településen önkormányzatának nyilvántartásából megtudtam, hogy jelenleg 647-en élnek itt. 150 darab kérdőív került kiosztásra, azonban 5 hónap alatt csak 60 darab érkezett vissza. Úgy gondolom, hogy ez a szám arányait tekintve megfelelő lehet, azonban a várakozásaimat kicsivel alul múlta, mert úgy gondoltam, nagyobb érdeklődés lesz a településen egy olyan téma felé, ami mindenkit érint aki a faluban él. A kérdőívet a 13 éves korosztálytól a 70 év felettiig mindenkihez próbáltam eljuttatni, hogy ne csak egy korosztály véleményét tudjam bemutatni.

A kérdőívbe próbáltam a zárt és nyitott kérdések arányának megtartására törekedni, így mindkettő kérdés típust használtam, azonban törekedtem a zárt kérdésekhez nyitott kérdésrészeket is csatolni, hiszen ebből mérhető le igazán az emberek véleménye az adott kérdésről.

A nemek aránya a következőképpen alakult: 60 kitöltő közül 34 nő és 26 férfi volt. Tehát a létszám viszonylag hasonló mind a férfiak, mint pedig a nők között.

3. számú ábra
Életkor alakulása a kérdőívet kitöltők között

Forrás: A kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

A válaszadók életkora látható a 3. számú ábrán, hogy kicsit megosztott, hiszen nem minden korosztály körében magas a kitöltők létszáma. A kérdőívek kiosztásakor ügyeltem erre is, hogy arányosan osszam ki minden korosztály képviselői között a kérdőíveket, azonban mint fentebb írtam, a kérdőívek nagy része nem került vissza így a kitöltők életkora sem arányos mindenhol egymással. A legmagasabb a 21 és 29 életév közötti lakosok száma, a legkevesebb pedig 13 és 20 illetve a 30 és 39 éves lakosok száma.

Legmagasabb iskolai végzettséget tekintve a válaszadók közül 20 fő általános iskolai bizonyítvánnyal, 11 fő szakmunkás végzettséggel, 24 fő érettségivel rendelkezik. 3 fő főiskolát végzett illetve 1 fő egyetemet.

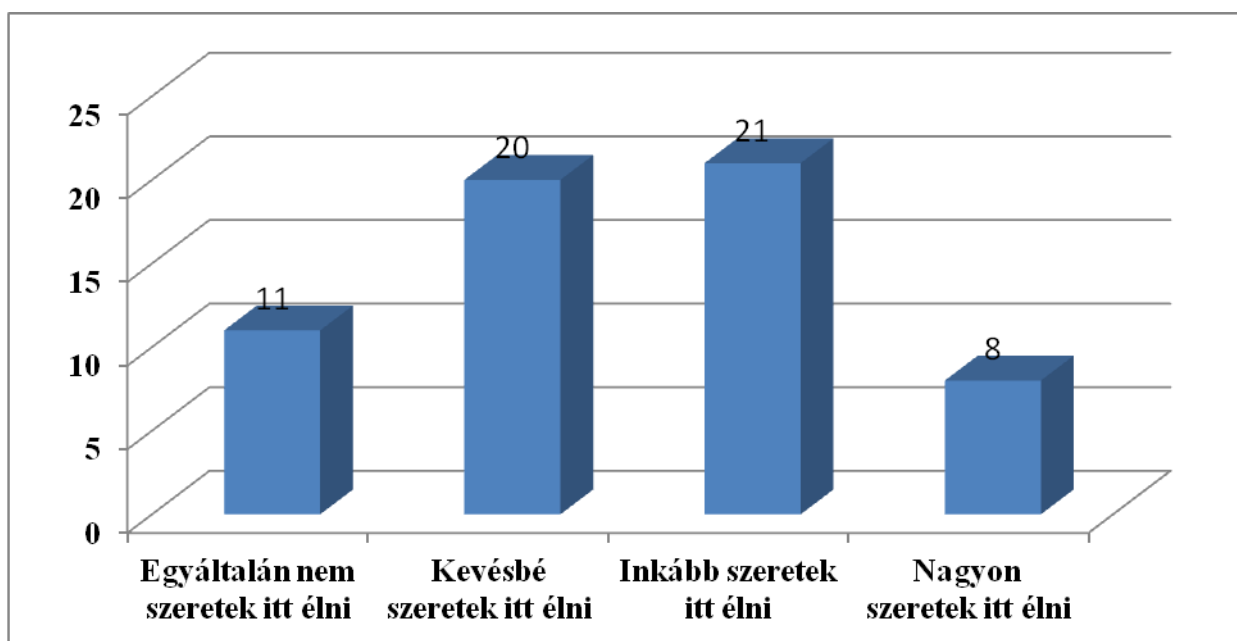
Jelenlegi foglalkozást tekintve a válaszok száma nagyon bő skálán mozog. 1 fő még jelneleg általános iskolai tanuló, 4 fő még középiskolába jár, 3-an pedig főiskolai, egyetemi hallgatók. Összesen 29-en állnak alkalmazásban, 5 fő az iparban, 8 fő a mezőgazdaságban, 16 fő pedig a szolgáltatások területén.

A válaszadók közül összesen 5 fő munkanélküli, 1 fő leszázalékolt, és 15 fő nyugdíjas. Ketten az egyéb kategóriát jelölték be, azonban kiegészítésképpen nem írtak hozzá választ.

A következő kérdés azt vizsgálja, hogy **ki, milyen régóta él a településen**. A 60 darab vissza érkezett kitöltött kérdőívből 41 fő mondta azt, hogy törzsgyökeres, 19 fő pedig, hogy beköltöző. A beköltöző lakosok, sokan házasság miatt költöztek Lakra, illetve 1-2 család költözött újonnan a településre.

4. számú ábra

Szeret-e ebben a faluban élni kérdésre érkezett válaszok száma

Forrás: Kérdőívben kapott válaszok alapján (Saját szerkesztés)

Az a kérdés mi szerint **„Szeret-e ebben a faluban élni?”** megosztotta a kérdőívet kitöltők körét, ez a 4. számú ábrán látható is. A válaszadók közül 11 fő az egyáltalán nem választ karikázta be, és 20 fő a kevésbé választ. Tehát látható, hogy az inkább nem felé hajlóak „tábora” 31 főt számlál. Az inkább szeretek választ 21 fő karikázta be, a nagyon szereteket pedig mindösszesen 8 fő. Az igen felé hajló válaszadók száma tehát 29 fő, ami kicsivel alul maradt a nem válaszokkal szemben.

A kérdéshez tartozott még egy „b” rész is, melyben a miértekre kerestem a választ. A kitöltők közül 22-en nem adtak választ erre a kérdésre, azonban 38 ember megindokolta választát.

Az egyáltalán nem szeretek itt élni válaszlehetőségre érkezett válaszok a következők voltak, nincsenek szórakozási illetve munkalehetőségek, mind ezekhez utazni kell, ha valaki szeretne valahová elmenni. Többen feltűntettél, hogy a sok bűncselekmény, illetve lopás miatt nem szeretnek a településen élni. A bűncselekményeket a kisebbség egyre növekvő számával indokolta az egyik válaszadó, mi szerint a cigányság a lopásból próbál megélni. Itt fontos kiegészítésképp megjegyezmem, hogy a településen az utóbbi években a cigányság aránya már 50% felé került. Jellemző volt még, hogy a közlekedést emelték ki a kitöltők, miszerint ez a településen „katasztrofális”. A kevésbé válaszlehetőségekre is hasonló válaszok érkeztek mint az előbb felsoroltak. A kevés munka, és szórakozási lehetőség, illetve a cigányság egyre növekvő száma. Új válaszként tűnt fel, a drágább megélhetés. A faluban két élelmiszerbolt található, melyekben az alapvető élelmiszereket megtudják vásárolni a falu lakosai, azonban magasabb árakon érhetőek el ezek a termékek, mint egy nagyobb város boltjaiban. Egy kitöltő pedig, le is írta, hogy ha lenne rá lehetősége azonnal el is költözne a településről.

A negatívabb válaszok után, pedig következzenek a pozitív viszonyulást kifejező válaszok. Sokan csak azzal indokolták válaszukat, hogy „mert itt nőttem fel”, vagy „mert szeretem ezt a falut”. A válaszadók többen írták, hogy jó a településen élni, mert mindenki ismer mindenkit, itt élnek a szülők, barátok, rokonok. A friss levegő, a táj szépsége is sokaknál indok, illetve van akit a munkahelye köt ide. Úgy gondolom, hogy ezek a válaszok hűen tükrözik a lakosok vegyes érzelmeit, miszerint még inkább szeretnének itt élni, ha több lehetőséggel bővülne a település.

A következő kérdés a a **településen működő valamennyi intézményre és szolgáltatásra** kérdezett rá, melyeket osztályozniuk kellett a kitöltőknek, hogy mivel, mennyire elégedettek. A kérdés eredményeit a 4. számú táblázat részletesen számadatokkal is bemutatja. A 0 a nem ismerem választ, az 1es a nagyon elégedetlen vagyok, a 2es az elégedetlen vagyok, a 3as az elégedett vagyok, a 4es pedig a nagyon elégedett választ jelentette.

4. számú táblázat

Elégedett-e a következő intézmények munkájával kérdésre érkező válaszok száma

<u>Intézmény</u>	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Polgármesteri Hivatal	7	11	23	11	8
Iskola	12	5	21	17	5
Védőnői Szolgálat	22	4	6	18	10
Orvosi Ellátás	13	5	6	15	21
Az Egyházak	13	5	6	15	21
Művelődési Ház és Könyvtár	25	25	7	-	5
a). rendezvények, programok	17	28	9	-	3
b). Könyvtár	24	31	2	-	3
Közétkeztetés	28	10	9	8	5
Posta	3	2	6	27	24
Takarékszövetkezet	2	1	8	-	49
Közlekedés	6	15	18	14	7
Rendőrség	13	8	18	14	7
Kereskedelem: boltok száma, kínálata	3	14	14	19	10

Forrás: Kérdőívben kapott válaszok alapján (Saját szerkesztés)

A beérkezett válaszok alapján az olvasható le az eredményekből, hogy a falu vezetésével kapcsolatban eltérő vélemények születtek. A legtöbb az elégedetlen válasz lett, ami elgondolkodtató lehet. A legkevesebb elégedett vagyok válasszal a Művelődési Ház és Könyvtárnál illetve a közlekedésnél és a rendőrség munkájánál találkozhatunk. A Művelődési Háza valószínűleg az lehet az indok, hogy mint ahogy korábban is említettem nagyon kevés programot szerveznek, és kihasználatlanul áll az épület. A közlekedés is rossz a településen, hiszen csak busszal és autóval megközelíthető, és a buszok is csak ritkán járnak a település felé. Az orvosi ellátás és az egyházak megegyező eredményeket értek el. Leginkább elégedettek ezekkel a szolgáltatásokkal a településen élők. Látható, hogy a kereskedelem illetve a boltok száma, kínálata is megosztotta a válaszadókat, hiszen minden lehetőségre több válasz érkezett. Javarást az emberek meg vannak ezzel a szolgáltatással elégedve, azonban a fentebb már említett magasabb árak miatt lehet, hogy többen kifejezték nem megelégedettségüket efelé. A legmagasabb elégedettséget pedig a takarékszövetkezet érte el, egészen pontosan 49 fő válaszolta azt, hogy nagyon elégedett ezzel a szolgáltatással, 24-en pedig a postáról vélekedtek ugyanígy.

Ezt a két szolgáltatást a település nagy részének lakói igénybe veszik, és nagy segítséget nyújt nekik, valószínű ezért ennyire elégedettek vele Lakon az emberek.

Megkérdeztem a lakosok véleményét arról is, hogy mit gondolnak **milyen szolgáltatások hiányoznak a településről leginkább?** A legtöbben egy játszótér építése mellett döntöttek, ezt követte a szabadidő központ létrehozása, gyermekorvos, fogorvos rendelése a településen, piac, zöldség- és húsbolt üzemeltetése, illetve sokan szeretnék egy cukrászdát is a településre. Ezekből a válaszokból is leszűrhetjük, hogy a falu szolgáltatásainak és szabadidő eltöltéseinek lehetőségei elég szűkösek, és ezen a település lakók szeretnék változtatni. A legkevesebben a vendéglő illetve a strand létrehozása mellett voksoltak, ezeket pedig a benzinkút létrehozása követte.

Arra a kérdésre, **hogy milyen Lakon fiatalnak, középkorúnak és nyugdíjasnak lenni**, szintén elég vegyes válaszok érkeztek. A fiatalok közül 11 fő, a középkorúak közül szintén 11 fő, a nyugdíjasok közül pedig 10 fő mondta azt, hogy nincs más választása. Úgy gondolom ez elég szomorú, és még jobban cselekvésre készteti az embert, ha ezt tapasztalja, hogy csak azért élnek egy településen az adott lakók, mert nincs más választásuk. Sokan ismét azzal indokolták, hogy nincs szórakozási és munkalehetőség, és ez által a falu leépült. Van aki kihangsúlyozta, hogy a nyugdíjasok számára nagyon sok programot lehetne szervezni mert lenne rá igény.

A jól érzem magam választ a fiatalok közül 3 fő, a középkorúak közül 8 fő és a nyugdíjasok közül 6 fő választotta. Reméljük a közeljövőben még több ilyen válasz érkezik majd erre a kérdésre. Persze ez a 60 darab kérdőív nem a falu teljes egészének véleményét tükrözi.

A falu lakói legtöbben kertészkedéssel, zenehallgatással, tv-nézéssel és internetezéssel töltik a **szabadidejüket**. Ebből is látható, amit a következő kérdőíves felméréssel kutatok, hogy az információs társadalom hatással van a közösségi életre is. Hiszen a válaszok között ott szerepelt például a színházlátogatás, amely egy közösségi tevékenység, erre azonban mindösszesen 4fő mondta azt, hogy szabadidejét szívesen tölti ezzel. Alul maradtak még a túrázás és a horgászat opciók melyre összesen 4-4fő mondta azt, hogy szívesen végzi ezt a tevékenységet.

A következő kérdés során felmértem, hogy **a település lakók milyen szabadidős tevékenységet fogadnának szívesen községükben.** A válaszok eléggé széttagolódtak, azonban leszűrhető belőlük pár fontos információ. Sport és szabadidős tevékenységekre a 21 és 29 év közötti korosztálynak lenne leginkább szüksége, ők 6an nyilatkozták ezt. Kulturális tevékenységekre, mint a színházlátogatás, vagy különböző szakkörök, a 40 és 49 év közöttieknek lenne leginkább igénye. A közösségi tevékenységekre, pedig minden korosztálytól érkeztek válaszok, azonban a 21 és 29 éves korosztály közül 6fő, az 50 és 59 év közöttiek közül pedig 7fő mondta azt, hogy erre igény lenne. Tehát látható, hogy egy közös szalonnasütésre, vagy bátra a falu lakóinak nagy többsége nyitott lenne, csak nincs még meg az a kezdeményező ember vagy csoport, aki ezeket az alkalmakat összehozná.

Ehhez persze szükség van arra is, hogy a **település lakosainak** jó legyen a **viszonya** egymáshoz, hiszen az együttműködésnek ez egy fontos eleme. Sajnos a 60 válaszadó közül csak 2-en mondták azt, hogy ez a viszony nagyon jó a település lakói között, 16-an pedig, hogy jó de már nem a régi 23 fő úgy nyilatkozott, hogy elfogadható, viszont 19-en azt állítják, hogy kifejezetten rossz. Azt, hogy miként lehetne ezt a viszonyt javítani vagy tovább erősíteni szintén megkérdeztem a lakóktól. A legtöbben a közös programokat, tevékenységeket javasolták. Több embernél láttam a közös kirándulások, és az idősek klubja létrehozásának ötletét, illetve az új munkahelyek teremtését a faluban. Az egyik kitöltő javaslata „Közérdekű munka közös célokért, és a faluért.” A beérkező válaszokból látható, hogy a település lakói tudják, mire lenne szükségük és mitől lehetne jobb a falu élete, azonban ez egy körforgás, amibe beleestek, hiszen mindent a közösségi programok felől szeretnének megközelíteni.

A következő kérdésem arra irányult, hogy **milyennek látják az emberek a településüket, és, hogy részt vennének-e a falu szépítésében, rendben tartásában.** Összesen 2 ember találta rendezettnak települését, 23-an pedig elfogadhatónak. 21 fő volt aki a helyenként kifogásolható választ adta kérdésemre, 14 főtől pedig a rendezetlen válasz érkezett. Szerencsére a kérdőívből leszűrhető, hogy ezen is tudnának változtatni a lakók megfelelő segítséggel, hiszen 40-en azt nyilatkozták, hogy segítenének Lak szebbé tételében. Sokaktól az a válasz érkezett, hogy bármiben segítenének, amiben csak tudnak, sokan a festést, kapálást, barkácsolást, parkosítást, virágok ültetését tüntették fel. Tehát ebből a kérdésből is látható, hogy a tenni akarás ott van a község lakóiban.

Lak településének sajnos nincsen honlapja, mely a falu lakosai szerint is változtatást igényel, hiszen sem a település lakói, sem pedig a más helyekről ideérkezők nem tudják nyomon követni a falu eseményeit.

Pedig a falu adottságai egyértelművé tennék azt, hogy a település rendelkezzen honlappal, hiszen egy wifi program került itt megvalósításra melynek köszönhetően, szinte minden lakásban van internet kapcsolat. **A települési információk beszerzésével** kapcsolatban 42-en az egyéb kategóriát jelölték be. Válaszként legtöbbször a szájról szájra terjedő információáramlással feleltek. Mindösszesen 8-an nyilatkoztak úgy, hogy szórólapok által értesülnek a település friss információiról. A 60 visszaérkezett kérdőívből 12-en válaszoltak igen felelettel arra, hogy tájékozottnak tartják-e magukat a falu történeteiről, 13-an pedig nemmel feleltek. A válaszadók fele pedig a részben választ karikázta be. Tehát megállapítható, hogy ezen a téren is tudna még fejlődni a település. Ezt az információcserét nagyban megkönnyítené egy internetes honlap, egy közösségi felület létrehozása, hiszen ahogy már említettem a faluban működik a wifi program, így a legtöbb háztartásban található internet hozzáférés. A tájékozottság kapcsán felmerül a kérdés, hogy el tudják-e mondani a lakók a véleményüket a településen. Csak 4-en feleltek igen válasszal, a maradék 56 kitöltő a részben és a nem válasszal felelt. Úgy gondolom, egy meghatározott időközönként megrendezendő közösségi fórum ebben a kérdéskörben nagy segítség lehetne, hiszen ott mindenki el tudná mondani saját véleményét a település életéről.

Szerettem volna a kérdőív során a **régi hagyományokat** összegyűjteni, melyek a falura jellemzőek voltak vagy még jelenleg is azok. Sajnos a válaszadók közül csak 15-en válaszoltak erre a kérdésre, a többiek átugrották ezt a kérdéskört. A legtöbbször a Repülj Pávakört említették, mely a faluban hosszú évekig működött, azonban a csoport vezetője elköltözött a faluból, és ez a társulás onnantól kezdve megszűnt. Úgy gondolom, hogy ha lenne egy vállalkozó ember aki tovább csinálná ezt a csoportot, lennének rá most is jelentkezők, és egy kellemes szabadidő eltöltésben lehetne részük. Megemlítették még lakosok a hímzést és a kosárfonást mely szintén kihalóban van a falu tevékenységei közül. Akár egy kosárfonó vagy hímző tanfolyam beindításával tovább lehetne ezt a hagyományt őrizni, és ez akár még bevételi forrást is jelenthetne a falunak. A faluban a cigánytáncnak is nagy hagyománya van, melyet az emberek csak egymás között művelnek, azonban ha ezt is ki tudná bővíteni a falu és másokat is bevonni a tevékenységbe, úgy gondolom, hogy sok érdeklődőt vonzana a környékről. A településen még máig is élő hagyomány a húsvéti locsolkodás. Ennek az alkalomnak a keretein belül a gyerekek és fiatalok csoportokba rendeződnek, és házról-házra járnak meglocsolni a lányokat.

A falu lakói és én is rendkívül jónak találom ezt, hogy itt még máig is él ez a hagyomány, és úgy gondolom, hogy ezt továbbá is fent kellene tartani. Egy asszonykórusa is van a falunak mely a különlegesebb nagyobb eseményekre időnként összeáll, azonban sokan hiányolják a rendszeres találkozásokat. Ezen is lehetne segíteni, hogy előre megbeszélte időközönként a csoport össze tudjon ülni. Arra, hogy részt vennének a falu lakói a hagyományok ápolásában vagy esetleg egy tájház kialakításában 46-an mondták azt, hogy igen és mindösszesen 14-en azt, hogy nem. Úgy gondolom, hogy ez egy jó arány melyből a település építkezhet.

Ehhez a kérdéskörhöz kapcsolhatjuk a **turizmust** is, hiszen a kettő együtt harmonikusan tudna fejlődni a településen. Arra, hogy szeretné-e, hogy Lakon is működjön a turizmus a válaszadók közül 46an válaszoltak igennel. A nem válaszadók legfőképp a pénzhiánnyal és az összefogás hiányával indokolták válaszukat.

A legtöbben szálláshelyek, mesterséges tó és étterem létrehozása mellett döntöttek, hogy ezek segítségével tudna Lakon is fejlődni a turizmus. Volt, aki tájházat javasolt, és volt, aki a népi hagyományok felelevenítését javasolta válaszként. Egy közeli településen, Irotán (7km), már nagyon sok szolgáltatás működik a falusi turizmus fellendülésének érdekében. Több szálláshely, eredi iskolák, táborok, különböző kezűgyességet igénylő programok stb. állnak az odalátogatók rendelkezésére. Tomoron (2km) egy 14 fő ellátására elegendő nagyságú vendégház került kialakításra. Véleményem szerint, ezeket a településeket össze lehetne kapcsolni egy tematikus körút segítségével. Ehhez persze Lakon is meg kellene teremteni a megfelelő szolgáltatásokat, hogy ide tudják vonzani a turistákat. A fentebb említett népi hagyományok felelevenítése például jó célt szolgálhatna efelé. Indulhatnak kosárfonó, hímző szakkörök, gyalog vagy kerékpár túrák, közös sütések, számtalan közösségi program mely a falusi turizmust elősegítené. Ha szálláshelyekkel nem is rendelkezne a falu, a szomszédos településeken ez is megoldható lenne az idelátogatók számára. A 45 kitöltőből 20an vállalkoznának is valamilyen szolgáltatás kialakításának segítségével. Úgy gondolom, hogy ez már egy jó arány afelé, hogy a település el tudjon indulni ezen az úton.

Összességében véleményem szerint a kérdőív elérte célját, hiszen azt tapasztaltam, amit előzetesen is feltételeztem, miszerint az emberek szeretnék tenni közösségi életük fellendítése és a turizmus elindítása érdekében, csak még nem tették meg az ehhez szükséges első lépéseket.

4.2. Az információs társadalommal kapcsolatos kérdőívek elemzése

A kutatásom második felében a közösségek és az információs társadalom kapcsolatát vizsgáltam, hogy igaz-e az a feltevésem, hogy az információs társadalom és itt főként az internetre gondolok, hatással van a mai életképes emberi közösségekre. Ha a feltevésem igaznak bizonyulna, azzal talán magyarázhatóvá válna egy része annak, hogy miért nem működnek Lakon az igazi élő közösségek.

Strangelove és Michael a következőképp fogalmazza meg az internet jelentését: *„Az internet nem csupán egy új technológia kiterjedése, hanem egy olyan új globális kultúráé, melynél az idő, a tér, a határok, sőt még a személyazonosság fogalmát is radikálisan át kell értelmezni. Egy olyan világban, amely a divat megszállottja, s amelyet a másságtól való félelem és az önmagunktól való elidegenedés jellemez, az internet az emberi létezés alapvető hajtóerőjéhez való visszatérést jelent: a kommunikációhoz és a közösségekhez. „*

(Strangelove, Michael.1994). Ebből az idézetből is látható, hogy megfogalmazódik, hogy az internet visszatérés a kommunikációhoz és a közösségekhez, azonban ez már nem a szó eredeti jelentésében vett valós közösségeket jelent, hanem különböző online kapcsolatokat.

Kutatásom során kérdőíves módszerrel mértem fel, a falu lakóinak véleményét és tapasztalatát a témával kapcsolatban. A település 647 lakója között 100 darab kérdőív került kiosztásra, melyből 61 darab érkezett vissza. A felmérést a 13 éves korosztálytól az 50 év felettiig végeztem. Többnyire az Általános Iskolában tanuló laki diákok nyilatkoztak erről, az idősebb korosztályok tagjai többen elutasították a kérdőívet.

A kérdőívet **a nemek szerint**, 44 nő és 17 férfi töltötte ki.

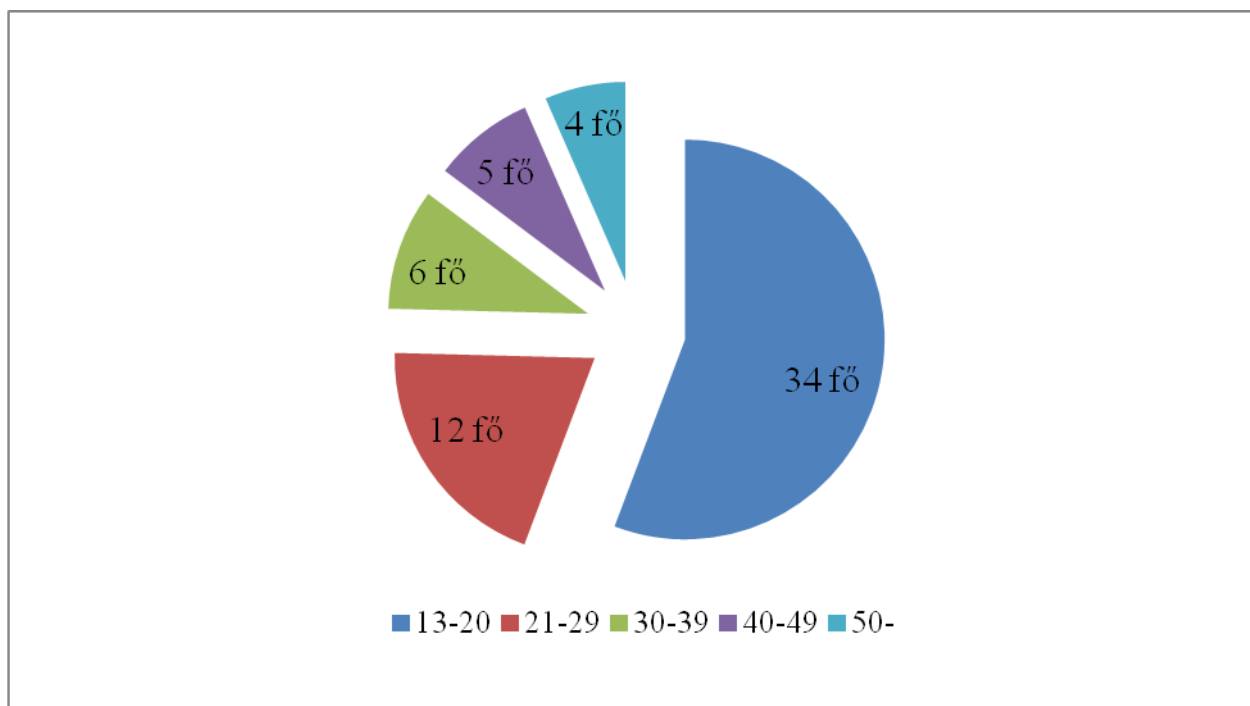
A kérdőív kitöltőinek jelenlegi **foglalkozását tekintve** 16 fő áll alkalmazásban, 1 fő nyugdíjas, és a kitöltők legnagyobb része, azaz 44 fő még jelenleg is tanul. Ez a tanuló réteg a 13 és 20 éves kitöltőket, illetve a 20 felettieket is jelentheti, azért lehet ilyen magas a számuk.

A kérdőív következő kérdésben a válaszadók **szabadidő eltöltési szokásaira** voltam kíváncsi. A felsorolásban szerepeltek az információs társadalomhoz köthető eltöltési módok, például internetezés, tv-nézés, illetve közösségi programok, is mint a mozi és színházlátogatás, vagy a túrázás. A kitöltők kicsivel több, mint a fele, összesen 34 fő az internetezést jelölte be válaszként, illetve ezt a zenehallgatás és a tv-nézés követte.

A közösségi programok tekintetében a válaszok eredményei elége elszomorítóak, hiszen összesen 5-en töltik a szabadidejüket mozi vagy akár színházlátogatással, illetve 7-en szeretnek túrázni, járni. Kicsivel magasabb eredmény született a szórakozóhelyek látogatásánál, 12 fő mondta azt, hogy ezzel tölti szabadidejét. Ezekből a válaszokból látható tehát, hogy a közösségi programok a szabadidő eltöltési szokásokba nem íródtak még teljesen bele, pedig főként fiatal válaszadókat mértünk fel a kérdőívvel.

5. számú ábra:

Az életkor eloszlása a kérdőív kitöltői között

Forrás: Kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

Életkor szerint a következőképp oszlott el a kitöltők száma: A 13 és 20 év közötti kitöltők száma 34 fő, a 21 és 29 év közöttiek száma 12 fő, a 30 és 39 év közöttiek száma 6 fő, a 40 és 49 év közöttiek száma 5 fő, és az 50 év feletti kitöltők száma mindösszesen 4 fő, ezt a 5. számú ábra is szemlélteti.

A következő kérdések főként a **számítógépezési, internetezési szokásokra** tértek ki. Arra a kérdésre, hogy átlagosan mennyi időt tölt számítógépezéssel, egészen hasonló válaszok születtek, ahogy ez az 5. számú táblázatból is látható.

5. számú táblázat

Átlagosan mennyi időt tölt számítógépezéssel kérdésre adott válaszok

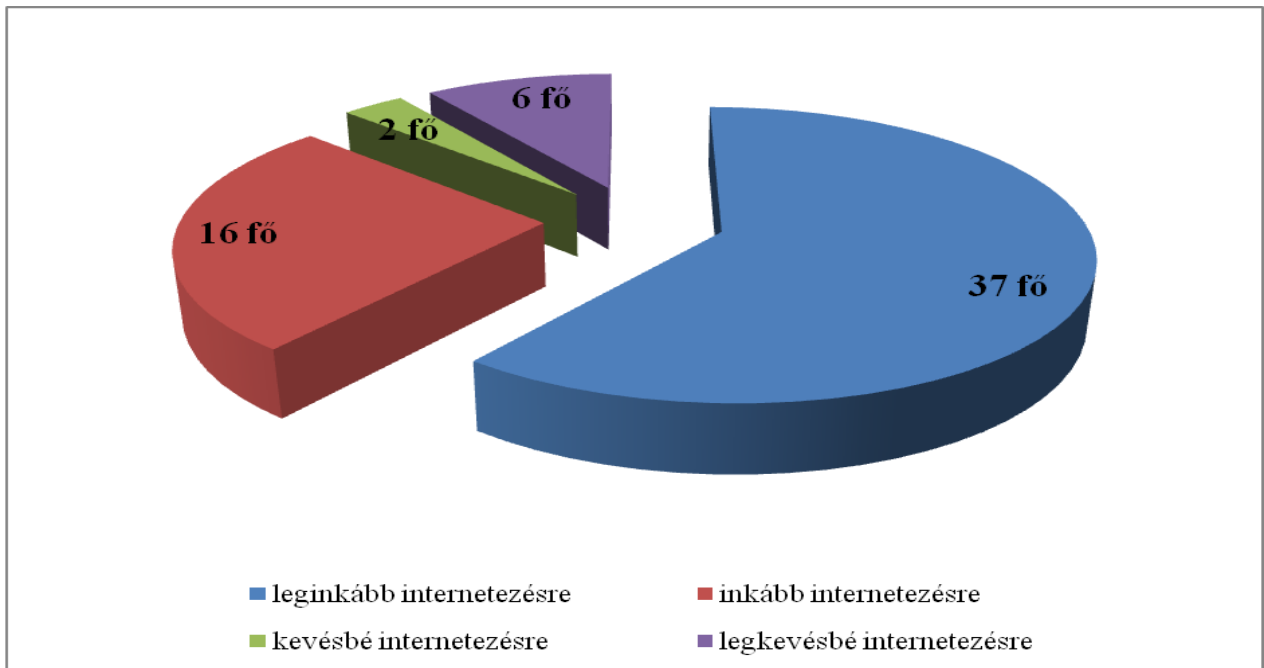
	Naponta	Hetente	Havonta	Soha
1-2órát	22fő	9fő	1fő	-
2-5 órát	13fő	6fő	1fő	
5óránál többet	9fő	-	-	

Forrás: Kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

A kitöltők két harmada napi rendszerességgel számítógépezik, egy harmada csak heti rendszerességgel, és összesen ketten választották a havonta opciót. A soha válaszra senki sem jelölte be, ami bizonyítja mára már tényként elfogadott kijelentést, hogy „*az információs társadalom korában élünk.*”(Hercegh 2007, 331).

6. számú ábra

Milyen célra használja legfőképp a számítógépet kérdésre adott válaszok

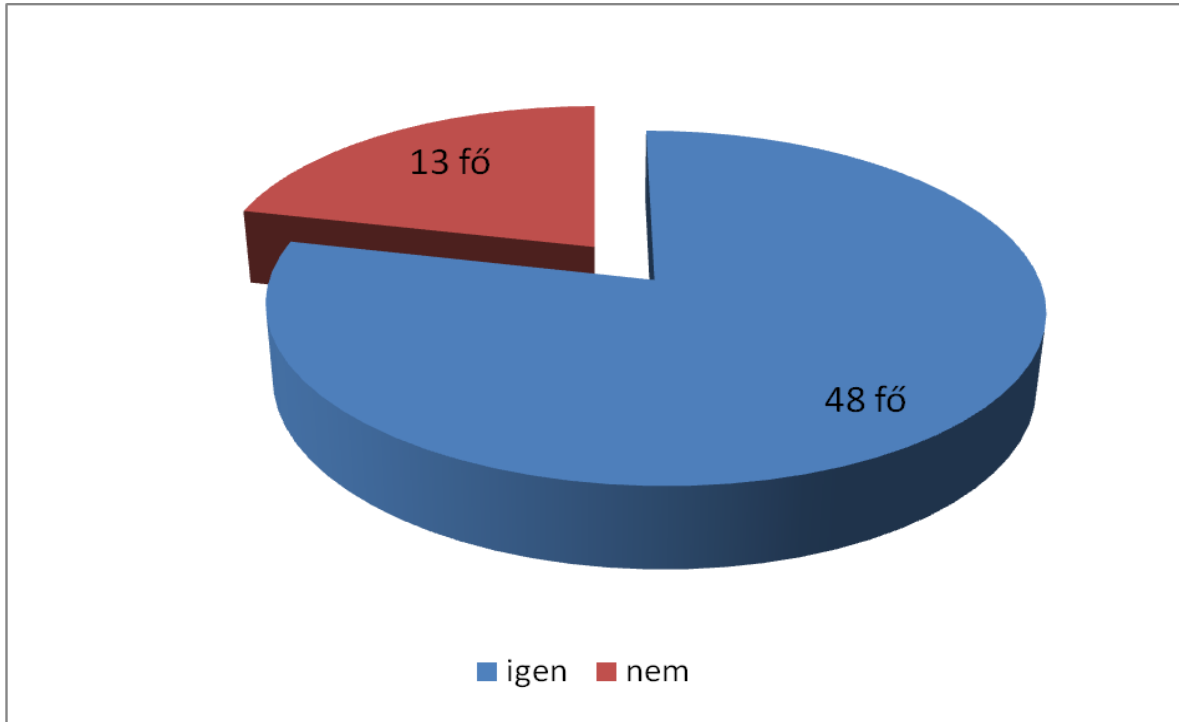
Forrás: Kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

A következő kérdéskörrel azt próbáltam vizsgálni, hogy **ki mire használja a számítógépet**. A válaszlehetőségek között szerepelt az internetezés, a tanulás, a munka illetve a különböző programok és játékok alkalmazása. A kitöltőknek rangsorolnia kellett, hogy melyik lehetőséget használják leginkább, illetve legkevésbé. A legtöbb leginkább válasz az internetezéshez érkezett, egészen pontosan 37-en jelölték azt be, hogy internetezéssel töltik a számítógép előtti idejüket, és csupán 6 fő nyilatkozott úgy, hogy legkevésbé internetezéssel tölti idejét. A legkevesebb leginkább válasz a programok és játékok alkalmazására érkezett, ezt 5 fő jelölte be, ezt követte a munkával kapcsolatban lévő számítógépezés, ezt 11 fő jelölte be, és a tanulás is mindösszesen 20 főt vonz a számítógép elé.

Az első közösségi oldal Magyarországon az iwiw volt, amely 2002-ben „robbant” be hazánkba (Hercegh 2007, 339) Azóta ezt az oldalt sok hasonló követte, és jelenleg a legnagyobb térhódítást hazánkban a facebook közösségi oldalnak tudható be. Minden korosztály számára vonzó lehet, hiszen használata ingyenes, és nagyon sok funkcióval szolgál.

7. számú ábra

Használja-e a különböző közösségi oldalakat kérdésre kapott válaszok eredménye

Forrás: Kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

A kérdőívem kérdései között **rákérdeztem a közösségi oldalak, illetve a virtuális kommunikációs programok használatára** is. Az utóbbi alatt értem például a Skype vagy a Windows Live Messenger (msn) programokat. A beérkezett válaszokat a *.ábra szemlélteti. A különböző közösségi oldalakat a válaszadók kicsivel több, mint háromnegyede használja. Összesen 13-an mondták azt, hogy nem használják ezeket a különböző oldalakat.

Arra a kérdésre, hogy **mire használják**, többnyire hasonló válaszok érkeztek. Az ismerősökkel, barátokkal való kapcsolattartást; kommunikációt mindenki feltüntette. Találkoztam az új kapcsolatok létrehozásával is indokként, illetve van aki az élményeit osztja meg másokkal a közösségi oldalak segítségével. Tehát látható, hogy az oldalak chat, illetve üzenetküldő funkciója a leginkább használatos a kérdőív kitöltői között.

A virtuális kommunikációs programok a kérdőívet kitöltők között, már kevésbé használatosak, mint a közösségi oldalak, hiszen a 61 kitöltő közül, mindösszesen 18 fő válaszoltak igennel, tehát, hogy használják ezeket. Sokan a nem válasz indoklásaként feltüntették, hogy ezeket a programokat a facebook már leváltotta, és itt kommunikálnak egymással az ismerősök. Az igen választ adók, sokan a távolságot írták le indokként, miszerint a távoli ismerősökkel, barátokkal, családtagokkal a személyes találkozás nem megoldható, és csak ilyen módon tudnak kommunikálni.

Felmérésemben szerepelt az a kérdés is mi szerint, **barátaival, ismerőseivel gyakran kommunikál a számítógép segítségével, vagy inkább a személyes találkozást részesíti előnyben?** Ez által meg szerettem volna tudni, hogy a kitöltők hogyan vélekednek a kérdéskör felől. A válaszadók közül 19 fő válaszolt úgy, hogy gyakrabban kommunikál a számítógép segítségével. Indokként, az időhiány, a rohanó világ jelent meg sok helyen, illetve azokkal a távoli ismerősökkel való beszélgetés akikkel más úton nem tudnak kommunikálni. Azonban olyan válaszok is születtek, melyek azt hangsúlyozták, hogy ez sokkal egyszerűbb, nem kell hozzá kimozdulni otthonról, egyszerre több emberrel is lehet kényelmesen beszélgetni. Az utóbb említett válaszok úgy gondolom, hogy pont azt tükrözik melyre kutatásommal szeretnék választ kapni, hogy az emberek inkább az internet segítségével létesítenek kontaktot a másik féllel, minthogy közös programokon vennének részt, közösségi életet élnének.

A személyes kapcsolatot előnyben részesítők teszik ki a kérdőívet kitöltők kétharmadát. Sokak szerint elszemélyteleníti a kapcsolatokat a számítógép, illetve az internet segítségével nem tud kialakulni bizalmi kapcsolat. Többen megemlítették, hogy fontos egymás gesztusait, reakcióit látni kommunikáció közben, hiszen ebből tudunk érzéseket, gondolatokat levonni a beszélgető társunkról. A válaszok között szóba került a különböző emotionok használata is, hiszen a virtuális térben ezek segítségével tudják az emberek kifejezni érzéseiket, azonban ez közel sem olyan, mint egy személyes találkozás.

Ehhez a kérdéskörhöz kapcsolódott a következő kérdés is, melyben rangsorolni kellett három darab állítást. Hasonlóan az előzőekben már bemutatott módon, egy 1-től 4-ig tartó skálán. Az első állítás az volt, hogy a különböző közösségi portálok helyettesítik a személyes találkozásokat. A válaszadók közül 7 fő válaszolta, hogy teljes mértékben, 14 fő pedig, hogy inkább helyettesítik a közösségi portálok a személyes találkozást.

Úgy gondolom, hogy a kitöltőknek azon rétege vélekedett így, akik fentebb azzal indokolták, válaszukat, hogy kényelmesebb otthonról kommunikálni az ismerősökkel,

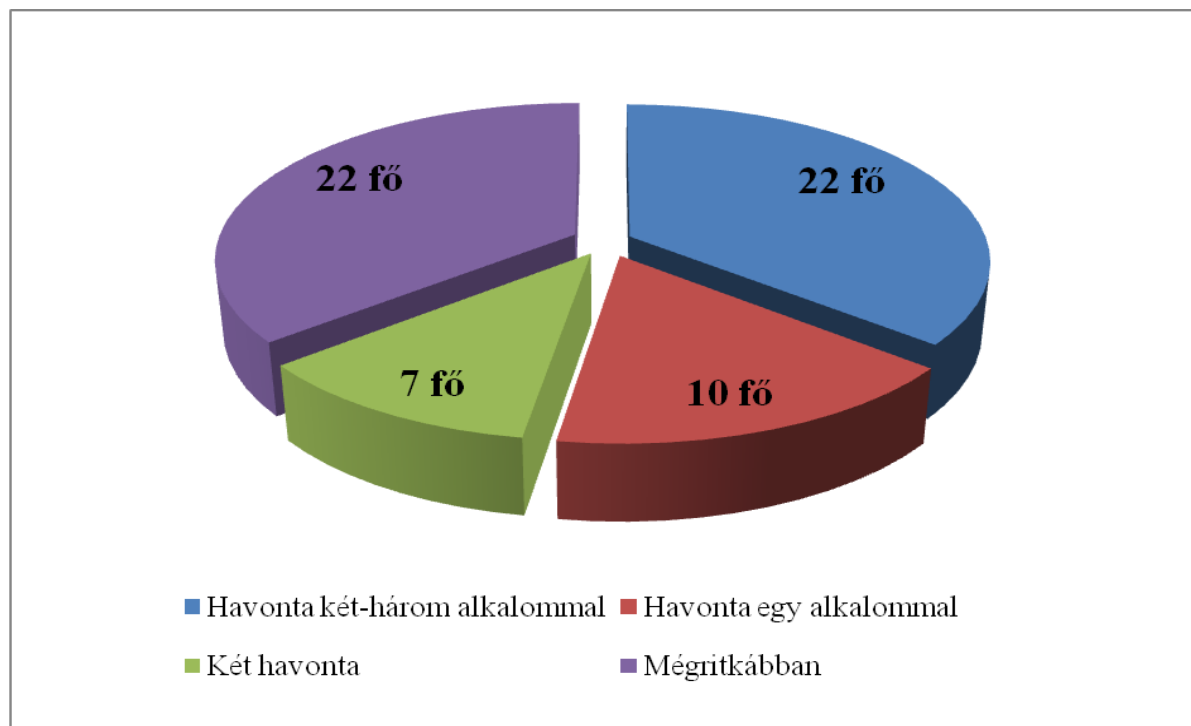
mint személyesen találkozni velük, vagy esetleg közösségi tevékenységben részt venni. A kitöltők közül összesen 40 fő az aki kevésbé, vagy egyáltalán nem ért egyet az állítással. A második feltevés így hangzott: Az internetezés mára már napi teendővé vált. Teljes mértékben 34 fő, inkább pedig 13 fő értett egyet ezzel a kijelentéssel. Úgy gondolom, hogy a kutatás elején is látható volt, hogy a kitöltők közül, nincs olyan, aki soha sem használja az internetet, tehát ez az állítás már nem produkált váratlan eredményt. Összesen pedig 3 fő nem értett egyet azzal, hogy internetezés mára már napi teendővé vált.

Az utolsó kijelentés pedig az volt, hogy a virtuális kommunikáció ugyanolyan személyes, mint egy találkozás. Ezzel az állítással a válaszadók háromnegyede nem értett vagy kevésbé értett egyet, és csak a válaszadók egy negyede gondolja úgy, hogy ez az állítás teljes mértékben vagy inkább igaz.

A kérdőív utolsó kérdéseként a kitöltők **közösségi programokon való részvételének rendszerességére** voltam kíváncsi.

8. ábra

Milyen rendszerességgel vesz részt közösségi programokon, rendezvényeken
kérdésre kapott válaszok száma

Forrás: A kitöltött kérdőívek alapján (Saját szerkesztés)

A 8. számú ábrán is látható, hogy a havonta 2-3 alkalommal, és a még ritkábban, mint 2 havonta válaszok száma megegyezik, mindkét csoportban 22-22 főt számlálhatunk. A két csoport között helyezkedik el 10 fő akik havonta egy alkalommal látogatnak programokat, rendezvényeket, és 7 fő akik csak két havonta járnak ilyen helyen. Véleményem szerint a kikapcsolódáshoz, és a közösség összekovácsoláshoz egy településen, minimum egy hónapban egyszer el kellene járniuk a lakóknak különböző rendezvényekre. A kérdőívben szerepelt az a kérdés is, hogy milyen programokon szoktak részt venni a kitöltők. A legtöbben a kötelező munkahelyi és az iskolai szervezésű programokat látogatják. Válaszként megjelentek még a különböző sport rendezvények, szórakozó helyek látogatása, és baráti összejöveteleken való részvételek is.

A kérdőívek válaszaiból azt szűrtem le, hogy a település lakóinak szüksége lenne a közösségi programokra, azonban szabadidejüket főként az internet előtt töltik, itt tovább építve személyes kapcsolataikat.

Természetesen a másik példa is kiszűrhető volt a kérdőívből, akik nem is szeretnének különböző programokat, hiszen vélhetőleg úgy gondolják, hogy az internet világa sokkal valóságosabb, mint a való élet. Az ő esetükben igaznak vélem a feltevésem, miszerint az információs társadalom sok embernél hatással van, és bizonyos mértékben háttérbe szorítja az életképes emberi közösségeket.

4.3 Interjúk elemzése

A településen 3 darab interjút készítettem. Elsőként a falu egyik lakójához intéztem kérdéseimet, akiről tudni kell, hogy születésétől kezdve, 55 éve a településen él, és munkahelyének köszönhetően rálátása van a település életének változásaira. Az önkormányzat alkalmazásában áll, és munkája rendkívül széleskörű.

Elsőként arra voltam kíváncsi, hogy milyennek látja jelenleg a saját települését, és miben változott Lak az elmúlt évek során. A feltett kérdésekre érkező válasz azonban nem bizonyult igazán jónak, hiszen főként negatívumokat tudott felsorolni változásként a település lakója. Nincsenek munkahelyek, nagy a munkanélküliség, semmilyen cég vagy üzem beköltözése a településre nincs kilátásban, illetve a cigányság egyre nagyobb számban való elterjedését is negatívumként emelte ki az interjút adó lakó. A falu jövőjét szinte csak a mezőgazdaságban és a gyümölcsösök telepítésében látják itt az emberek.

Arra a kérdésre, hogy mit jelent Önnek a falu polgárának lenni, a következő válasz érkezett: *„Ezelőtt 30 évvel még büszkén viseltük, hogy mi lakiak vagyunk, azonban mára a helyzet már megváltozott. Sajnos a fentebb említett okokból kifolyólag nem látok jövőt a településen élők számára”* (A falu lakosával készített interjúból).

A beszélgetés során azonban gyorsan kiderül, hogy az itt élésnek vannak jó oldalai is, és a településen fejlődés is látható. Az utóbbi években a falu fejlődésnek indult épületei, és intézményei tekintetében. Itt megemlíteném ismét a műfüves futballpályát, a fedett buszvárók építését, illetve az óvoda építését.

Kíváncsi voltam az interjú során arra is, hogy mi az amin mindenképp változtatna az interjúalanyom a településen. A válasza ismét hasonló volt, mint az első kérdéseknél. A munkahely teremtés az amin mindenképp változtatni kellene, akár több kisebb munkahellyel, akár egy nagyobb ipar betelepítésével a faluba, vagy a közvetlen környezetébe.

Az elmúlt év fejlesztéseivel a lakó többnyire meg van elégedve, hiszen a fentebb említett új épületek, a csatorna- és a szennyvízhálózat kiépülése mind-mind a lakók érdekeit szolgálják, és nagy megelégedettséget vált ki belőlük. Azonban lehetne még mit fejleszteni ezen a településen is, itt meg kell említenünk például az út és a járdahálózatot, ami még bővítésre és fejlesztésre szorul a településen.

Azon kérdésekre, hogy milyennek szeretné látni települését 10-20 év múlva és ehhez képest milyen lesz, a következő válasz érkezett: *„Még ezek a problémák meg nem oldódnak, és nincsen munkalehetőség a környéken, nincsen a 18-20 éves fiataloknak munkájuk, nincs állandó jövedelmük, nem várhatjuk el tőlük, hogy szociálisan beilleszkedjenek. Ameddig segélyből, családi pótlékból élnek, ne várjuk el tőlük, hogy ők a falunak egy alkotó közösségei legyenek. Tehát így ezzel a felnövekvő generációval a falunak sajnos semmi jövőjét nem látom”*(A falu lakosával készített interjúból). Tehát a válaszból is látható, hogy az interjút adó lakos véleménye szerint a munkahelyek hiányával és a cigányság egyre növekvő számával sajnos a falu jövőképe nem túl biztató.

Kíváncsi voltam arra, is, hogy mit gondol interjú alanyom arról, hogy Lakon miért nem működik hasonlóképpen a falusi turizmus, mint a környező településeken. Azonban az a válasz érkezett, hogy hiába a táj hasonlósága, a környező településeket és Lakot nem lehet mégsem összehasonlítani. Indoklasként a település lakóit, és a település rendjét kritizálta a válaszadó. Megtudtam azonban azt is, hogy régebben volt egy kezdeményezés arra, hogy a település végében található egyik nagyon szép völgyben turista alkalmatosságokat építsenek, azonban ez az ötlet meghíúsult.

Szolgáltatások hiányaként mindösszesen egy fodrászüzletet említett a lakó, amit bizonyára mindenki nagy szeretettel fogadna a településen. Illetve egy javaslatot tett arra, hogy miként lehetne a településen viszonylag kihasználatlanul álló művelődési házat hasznos célú foglalkozásokkal megtölteni. A válaszadó javaslata elsőként az volt, hogy biztosítani kellene minden korosztály számára programokat, illetve, a cigány származású gyermekekhez, cigány származású értelmiségeket alkalmazni, és különböző programokat biztosítani számukra. Így bizonyára nagyobb érdeklődést mutatnának a tevékenységek felé, és a szociális beilleszkedésük is könnyebben menne a település többi lakója közé.

Végezetül azt szerettem volna megtudni, hogy az interjú alanyom, hogy látja, elegendő programot biztosít-e a falu a település lakói számára. A válasz az volt, hogy nem, nincsen elegendő program itt. Régebben különböző neves előadók látogattak el a településre, és telt házas estéket szerveztek, mára azonban ez már megszűnt. Azonban igény lenne rá, csak jelenleg nincsen senki aki ezekről a programokról gondoskodna.

A második interjút a laki Művelődési Ház vezetőjével készítettem. Az intézmény vezetője születésétől kezdve a településen él, és 2006 óta tölti be a Művelődési Intézmény igazgatójának a posztját.

Elsőként természetesen az intézmény programkínálatára voltam kíváncsi, hogy milyen időszakos és milyen rendszeres programoknak ad otthont a Ház. *„Az Általános és Szakiskola tanulói minden éven az intézmény keretei között rendezik meg a különböző ünnepségeiket. Gondolok itt a karácsonyi, a mikulási, a farsangi ünnepségekre, illetve az állami ünnepségekre, mint például a március 15. e.*

Évente egyszer megrendezésre kerül az Idősek Napja, illetve évente egyszer egy kisebb színházi előadás is látható a Művelődési Házban. Korábban évi két-három alkalommal bábszínház volt a gyermekek részére, azonban mára már ennek száma csökken. Minden vasárnap hittan óra zajlik az intézmény keretein belül, a református egyháznak köszönhetően, illetve minden szombaton a baptista gyülekezet várja itt híveit. Körülbelül negyedévente a roma kisebbség számára megrendezésre kerül egy zenés-táncos mulatság. Továbbá egy roma amatőr zenekar is az intézmény keretein belül bonyolítja próbáit „ (A művelési Ház vezetőjével készített interjú alapján). Különböző egyéb programoknak is helyt ad az intézmény, ilyenek a különböző vásárok, melyek időszakosan kerülnek megrendezésre, igény esetén. Régebben különböző családi rendezvényeken, névnapokat, születésnapokat, esküvőket is rendeztek itt, azonban mára már ez is egyre inkább jellemző. Mára már szinte csak a halotti torok rendezése jellemző.

Az intézmény épülete a következő részre tagoldódik: egy nagyterem, melyhez egy színpad és két öltöző is tartozik, egy klub helység, egy könyvtár helyiség, edzőterem, vizes blokk, egy kültéri színpad, valamint egy hatalmas nagy füves udvar. Tehát ebből is látható, hogy nagyságában és helyileg tekintve az intézmény nagyszerű paraméterekkel rendelkezik.

Kíváncsi voltam arra, hogy ha már található itt egy edzőterem is azt mennyire veszik igénybe a falu lakói. A kérdésemre az a válasz érkezett, hogy manapság nagyon ritka, ha valaki igénybe veszi ezt a szolgáltatást, a régebbi időkben volt inkább jellemző. Számomra ez meglepő volt, hiszen úgy gondoltam, hogy ha már egy ilyen szolgáltatással büszkélkedhet, a falu azt maximálisan kihasználják az itt élők is.

Az intézmény vezetőjétől azt is megkérdeztem, hogy mennyire van kihasználva jelenleg az épület, illetve, hogy lehetne-e még több programot szervezni a közeljövőben az intézmény keretein belül. A válaszból kiderült, hogy bőven lehetne még programokat rendezni itt, hiszen a Ház kihasználtsága mindösszesen az 50% körül mozog.

Végezetül pedig azt a kérdést tettem fel az intézmény vezetőjének, hogy milyen programokkal lehetne még színesíteni a Ház életét, illetve, hogy mire lenne igény a település lakói körében. A válasz a következő volt: *„Úgy gondolom, lenne igény ezen felül több programra is. Ahhoz, hogy ezek létrejöjjenek, nagyobb összefogás kellene az Általános Iskola és a helyi értelmiségi emberek részéről, melynek hatására több gyermeket, és fiatalot lehetne a Művelődési Házba vonzani. A helyi sportegyesület nagyobb érdeklődésével is fellendíthető lenne a Ház élete, gondolok itt esetleg megrendezésre kerülő szakmai találkozókra vagy esetleg edzésekre. A Lakról elszármazott értelmiségiek, illetve vállalkozók, ha visszatérnének a szülőfalujukhoz, több programban is lehetne alapozni rájuk. Itt példának megemlíthető, egy lakos, aki gépjármű vezető tanfolyamokat indít, melyekre a falu lakóinak más városokba kell utazni, pedig helyben is megvalósíthatóak lennének ezek. Az idős korosztályban egyre jobban a befelé fordulás a jellemző, ez köszönhető a nemrég megjelent házi gondozásnak is, mely lehetővé teszi, hogy minden idős emberhez eljusson mindennap egy gondozó. Ameddig ez a szolgáltatás nem működött, a Művelődési Házban egy idősek napközi otthona is funkcionált, mely jobban összehozta a falu idősebb embereit. Erre jelen pillanatban nem tudom, hogy mennyire lenne ismét igény, de ha találunk egy kezdeményezőt akár ismét megvalósíthatóvá is válhatna a napközi otthon”* (A Művelődési Ház vezetőjével készített interjú alapján).

A harmadik interjút a Laki Diák Tömegsport Egyesület vezetőjével készítettem. Az egyesületről fontos tudni, hogy 2011.december.5-én alakult, és elsődleges céljául a laki iskolába járó diákok sportolási lehetőségeit tűzte ki céljául, illetve a Lakon és a környező településen élő emberek sportolásba való becsatlakozását szeretné biztosítani.

Bevételei nagy részét az önkormányzati, szponzori és pályázati támogatások teszik ki, illetve jelképesen tagdíjat is szednek, ami gyermekenként évente 200 Forintot, felnőtteknél pedig évi 1000 Forintot jelent.

Fontos még megemlíteni, hogy az Egyesület 2012 tavaszán egy műfüves pályát épített a településen. Erről a beruházásukról szerettem volna többet megtudni, az Egyesület vezetőjétől. A válaszokból kiderült, hogy egy pályázat elnyerése után kerülhetett sor a pálya megépítésére. A pályázatot 2011 decemberében írták, és az elbírálás után 2012 tavaszán már fel is építették ezt az új létesítményt a településen. Az interjú készítésének időpontjában még az elszámolásokkal volt elfoglalva az Egyesület. Emellett a DTSE vezetője elmondta, hogy milyen rendezvényeket is szerveztek már a megépült pályán. *„Szerveztünk már házi bajnokságot, vendégül láttuk a Miskolci Sport Egyesületet, illetve a környező települések*

között is zajlott már bajnokság. A felnőttek számára megszerveztük az első laki kispályás labdarúgó tornát, melyet a későbbi években hagyománnyá szeretnénk tenni, illetve ehhez hasonlóan még egyéb rendezvények megszervezése a célunk. Terveink között szerepel még egy állandó csapat kialakítása mind a felnőtt mind pedig a diák korosztályokban, és ezekkel a csapatokkal különböző tornákon való részvétel” (A Laki Diák Tömegsport Egyesület vezetőjével készített interjú alapján).

Kíváncsi voltam a jövőbeli tervekre is, hogy mi az amit még szeretnének megvalósítani a településen. A kérdésemre az a válasz érkezett, hogy természetesen tele van az Egyesület tervekkel. Szeretnének minél több lehetőséget biztosítani a településen élők számára. Legfőbb céljuk a műfüvespálya mellé egy „szabadidő központot” is kialakítani. A koncepció létrehozását már el is kezdték, hiszen szalonnasütő helyeket, padokat állítottak már fel az említett helyre, ezen felül pedig még egy szabadtéri fitnesztermet is meg szeretnének valósítani. Emellett folyamatosan figyelik a kiírt pályázatokat, melyek még újabb ötleteket szülhetnek.

Végezetül pedig azt a kérdést szegeztem az intézmény vezetőjéhez, hogy ő, mint kívülálló milyennek látja ezt a települést a közösségi élet szempontjából. Azért hangsúlyoznám, hogy kívülálló, hiszen jelenleg Miskolcon él, és Lakon az Általános Iskolában tanít a DTSE vezetője, így rálátása természetesen van a településre. *„Úgy gondolom, hogy az egyesületünk most egy pozitív kezdeményező a közösségen a sportolási lehetőségeket tekintve. Azonban nem csak a sportra, hanem a kulturális programokra is szüksége lenne még a településnek. Én úgy látom a falu lakóin, hogy szükségük lenne ezekre a programokra, kikapcsolódási lehetőségekre. Ehhez azonban összefogásra, illetve egy kezdeményező emberre vagy csoportra lenne szükség. Mi az Általános Iskolások körében próbálunk sokszínű programokat felsorakoztatni, hogy egy bizonyos kulturális töltetet is kapjanak a sportolás mellett. Például nagyon sok rajz és táncversenyt rendeztünk már a számukra. Véleményem szerint, ha a közösségi élet megindulna Lakon, az a környező települések lakosait is ide tudná vonzani” (A Laki Diák Tömegsport Egyesület vezetőjével készített interjú alapján).*

5.Összegzés

A dolgozatom elején felállított valamennyi hipotézisemre választ kaptam kutatásom során. A feltételezések a következők voltak: Az információs társadalom hatással van a mai életképes közösségekre ; A településen élők egymáshoz való viszonya az utóbbi években megromlott; A falu lakói nyitottak a változásokra a közösségi élet terén.

Az, hogy az információs társadalom milyen hatással is van az életképes közösségekre, és főként a Lakon élő közösségre, a kérdőíves kutatásom eredményei mutatják be. A kérdőívek beérkező válaszaiból azt szűrtem le, hogy a település lakóinak szükségük van közösségi programokra, azonban szabadidejüket mégis főként az internet előtt töltik el. Sok esetben az internet rabjává válnak, és a virtuális térben próbálják kapcsolataikat tovább építeni. Wallace a következőképp vélekedik az online barátságokról, kapcsolatokról. *„Az az általános vélekedés, hogy az online barátság mindössze alkalmi kapcsolat, soha nem válhat igazi barátsággá. A személyes kapcsolat ugyanis társas jelenlét nélkül működésképtelen, látnunk kell, éreznünk kell a másikat”* (Wallace 2002). Hiába az információs társadalom térhódítása, mégis a témával foglalkozók azt állítják, hogy az internet segítségével nem alakíthatunk ki igazi kapcsolatokat, mert a személyes jelenlét engedhetetlen, akár ha csak egy baráti kapcsolatot vizsgálunk, akkor is.

Jóllehet Lak egy kis település, mindösszesen 647 fő él itt, azonban mégsem a megszokott tendencia jellemző a falura. Ugyanis a kisebb településekre sokkal inkább jellemzőek a szorosabb, személyesebb emberi kapcsolatok, mint egy nagyváros közösségeire. Azonban ebben a faluban egyértelműen látszik az internet és az információs társadalom erőteljes hatása is. Megemlíteném még, hogy a településen wifi program működik, melynek keretén belül szinte minden családhoz eljut az internet. Úgy gondolom, hogy ez a program is befolyással van arra, hogy az információs társadalom ennyire nagy hatást gyakorol a falu lakóira.

Azon feltételezésem, hogy a településen élők kapcsolata az utóbbi években megromlott beigazolódni látszik. Ezt mind a kérdőívben beérkezett válaszok, mind pedig a falu egy lakójával készített interjú is alátámasztja. A kérdőívben egy konkrét kérdés irányult erre a témakörre és a válaszadók kétharmada azt felelte, hogy a viszony a település lakói között sajnos egyre inkább megromlott.

Azonban a településen élők, és én is úgy gondolom, hogy különböző közösségi programokkal és tevékenységekkel ezen a viszonyon lehetne javítani. Az emberek nyitottak is programok felé, tehát ha összefognak meg fogják tudni valósítani a közeljövőben ezeket. A falu lakójával készített interjúm során, megtudtam, hogy a régebbi időkben, rengeteg programot kínált a település, lakosai számára, és nagyon nagy érdeklődés is övezte ezeket a rendezvényeket.

Ahhoz, hogy ezeket az ötleteket felvetéseket a lakók megtudják egymás között beszélni, illetve megtudják valósítani, hasznos ötletnek tartanám egy időközönkénti lakossági fórum megrendezést, ahol személyesen is találkozhatnak egymással az itt élők. Fentebb említettem, hogy a település rendelkezik egy wifi programmal, így szinte mindenhová eljut az internet, azonban a településnek még sincs honlapja. Véleményem szerint egy közösségi honlap létrehozása is rendkívül hasznos lenne mind a falu lakói mind az idelátogatók számára, hiszen a szájról-szájra terjedő információterjedés nem minden esetben megfelelő a település életének alakulásában.

Az utolsó hipotézisem így hangzott: a falu lakói nyitottak a változásokra a közösségi élet terén. Az empirikus kutatások feldolgozása, gondolok itt a kérdőív és az interjú kérdéseire adott válaszokra ezen hipotézisemet is alátámasztotta. Kérdőívemet próbáltam úgy összeállítani, hogy nyitott kérdések is szerepeljenek benne, azonban ne tömegesével, hogy a válaszadók ki is töltsék ezeket. Ezek a nyitott kérdések rengeteg ötletet és felvetést tartalmaztak, melyek a közösségi életre, a közösségi programokra irányultak. Több javaslatot is olvastam, melyekből kiderült, hogy mi az, amire igény mutatkozna a településen lakók körében. Ilyenek például a közös kirándulások, a bálók, az idősek klubja, közérdekű munka az emberek közös céljaiért, előadóestek, kézműves tevékenységek stb. A közösségi életnél megemlíteném, hogy a kérdőíveket kitöltők kétharmad része, a turizmus fellendülését is támogatná a településen. Sokan különböző szolgáltatások létrehozását is vállalnák, ennek érdekében. A szomszédos kistelepülések mindegyikén működik már a falusi turizmus egy-egy ágazata ezért úgy gondolom, hogy Lakon is megfelelően el tudna ez indulni, hiszen a táj adta szépség és a régi hagyományok adta lehetőségek biztosítanák ennek működését. A javaslatom ezzel kapcsolatban egy tematikus körút létrehozása mellyel a környező településeket össze lehetne kötni, még nagyobb élményt biztosítva ezzel az idelátogató turistáknak.

Összességében úgy gondolom, hogy a kutatásommal sikerült a fentebb említett hipotéziseket alátámasztanom, és javaslataimmal talán segíthettem a falu fejlődésének elősegítése érdekében.

Irodalomjegyzék

BELBIN, MEREDITH (2003): *A team, avagy az együttműködő csoport*. SHL könyvek sorozat, Budapest, Edge 2000 Kft.

BME (2012): *CSEREHÁT TURISTÁJA* jelvénytulajdonos túramozgalom.

<http://www.fsz.bme.hu/mtsz/jelvszer/cserehtu.htm> (letöltés dátuma: 2012. december 26.)

CHARLIE McCONE: *Közösségfejlesztés*. Parola 1993. 2. Szám 1. Oldal

EDELÉNYI KISTÉRSÉG (2008): *EDELÉNYI KISTÉRSÉG ESÉLYEGYENLISÉGI HELYZETELEMZÉSE AZ LHH PROGRAM TERVEZÉSÉHEZ*

http://onkormanyzat.edelenykisterseg.hu/content_onk/cont_49d095b0f1acd8.52424434/melleklet_eloterjesztes03.pdf (letöltés dátuma: 2012. október. 15)

FENNY Gerrits: *Közösségi munka Hollandiában*. Parola 2009. 2. Szám. 6. oldal

GILCHRIST, ALISON: *Community Work in the U.K.* kézirat, 2000

HERCZEGH Judit (2007): *Háló-társ - Kommunikáció és kapcsolati háló az interneten*. In *Educatio* 2007, nyár. 331-341. p.

HILSCHER REZSŐ (é.n): *A settlement-mozgalom* (h.n)

KAJNER PÉTER szerk. (2006): *RAJTunk múlik – Hogyan szervezkedjünk és képviseljük érdekeinket a lakóhelyünkön?* Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete

KRISTON RENÁTA (2008): *Közösségfejlesztés története dióhéjban – Székesfehérvári Érdekegyeztető Fórum*. (h.n)

LAKI-LUKÁCS LÁSZLÓ, VARGA GÁBOR (2004): *Maradjon örök emlékezetben*. Lak, Lak közösség Önkormányzata.

NAGYNÉ VARGA ILONA szerk. (2011): *Közösségi munka a családsegítésben*. Debrecen, Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke

PERLMAN; ROBERT, GURIN; ARNOLD (1993): *Közösségszervezés és társadalmi tervezés*. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete

PÉTERFI FERENC (2001): *Közösségfejlesztés és közművelődés – Vissza (?) a társadalomba!* (h.n)

PINTÉR RÓBERT szerk. (2007): *Az információs társadalom – Az elmélettől a politikai gyakorlatig*. Budapest, Gondolat – Új Mandátum

STRANGELOVE? MICHAEL: *A nélkülözhetetlen internet*, Replika 1994/ 13-14.p.233.

SZMM (2012): *Közmunka Ismertető*

<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=13319&articleID=32225&ctag=articlelist&iid=1> (letöltés dátuma: 2012. november 25.)

TIBORI Tímea – T. KISS Tamás (é.n.): *Közösség – közösségi kommunikáció*. Budapest, OKKER Oktatási Iroda.

VARGA A. Tamás - VERCSEG Ilona (1998): *Közösségfejlesztés*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet.

VARGA GÁBOR (1995): *Tanulmányok Lak történetéből*. Debrecen, Borsod-A-Z. megyei önkormányzat és a KFRTF Tudományos Bizottság

VARSÁNYI ERIKA szerk. (1999): *Megfigyelés és cselekvés. Válogatás a közösségi munka elméletéből*. Budapest, Balassi Kiadó

VERCSEG ILONA dr. (2004): *Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak (Módszertani füzet)*. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete

VERCSEG ILONA: *A közösségfejlesztés mozgástere*. Parola 1997 2-3.szám 4-7.Oldal

VERCSEG ILONA (2004): Legalább ennyit a közösségfejlesztésről – *Módszertani segédlet a közösségi egészségtervek készítéséhez*. Budapest, Országos Egészségfejlesztési Intézet.

WALLACE, PATRICIA (2002): *Az internetezés pszichológiája*. Budapest, Osiris kiadó

Z. KARVALICS LÁSZLÓ (2007): *Az információs társadalom – mi az? Egy kifejezés jelentése, története és fogalomkörnyezete*. Budapest

Mellékletek

Interjú a falu lakójával:

- Mióta él Ön a településen? Beköltöző-e vagy törzsgyökeres lakos?
 - Születésemtől fogva a településen élek, immáron 55 éve.
- Milyennek látja Ön jelenleg a saját települését? Miben változott az utóbbi pár év során?
 - Az utóbbi években rengeteget változott a település, sajnos azt kell megállapítani, hogy rossz értelemben. Nincsenek munkahelyek, melyek a térség és a település legnagyobb problémáit okozzák. Nem látunk semmiféle kitörési pontot, hiszen munkahelyek nélkül nem tudnak megélni az emberek, és jelen pillanatban semmilyen üzem, vagy cég letelepedése nincs kilátásban a falu szűk környezetében. Amiben a falu jövőjét látni lehet esetleg, az a mezőgazdaság, illetve a telepített gyümölcsösök azonban az utóbbi is csak ideiglenes munkát tud biztosítani a falu lakosai számára. Illetve a cigányság egyre nagyobb elterjedésével is fokozódnak a problémák.
- Mit jelent az Ön számára Lak település polgárának lenni?
 - Ezelőtt 30 évvel még büszkén viseltük, hogy mi lakiak vagyunk, azonban mára a helyzet már megváltozott. Sajnos a fentebb említett okokból kifolyólag nem látok jövőt a településen élők számára.
- Az elmondottakon kívül, biztos van olyan oldala is a településnek, amiért jó itt élni. Ha igen akkor mik ezek a tényezők?
 - Igen, persze vannak jó dolgok is. Meg kell említenem, hogy a falu az utóbbi évben egyfokú fejlődésnek is indult, hiszen új épületekkel gazdagodtunk. Új buszvárók épültek, műfüves futballpályát kaptunk, a XXI. század elvárásainak megfelelő óvodát építünk. Tehát e téren jó irányban haladunk.
- Ha lenne rá lehetősége, min változtatna a településen, és hogyan?
 - Erre is hasonló a válaszom, mint az első pár kérdésre. Ezelőtt 20-30 évvel, ameddig 30-an dolgoztak egy lakatos üzemben, és 40-en a TSZ.-ben addig minden teljesen más volt. Jelenleg nincs állandó munkahelyük az embereknek, vagyis csak nagyon kis részének a falu lakosai közül.

Ameddig nem telepedik be például egy ipar, ami több munkahelyet tud teremteni, itt semmilyen más változás nem várható. Ezért természetesen, ha lenne rá lehetőségem mindenképp ezen változtatnék.

- Elégedett-e az elmúlt évek fejlesztéseivel?
 - Teljes mértékben elégedett vagyok, hiszen van egy új iskolaépületünk, lesz egy új óvodánk, teljes körűen felújítják a védőnői rendelőt, és körzeti megbízottat is kapott a falu. Amivel nem vagyok megelégedve az utak és a járdák állapota, hiszen úgy gondolom, hogy például a cigánytelepről, ami 1,8km-re található az orvosi rendelőtől, biztosítani kellene egy olyan járdát, melyen egy szülő babakocsival végig tudna jönni, és nem az úton az autóktól veszélyeztetve kellene tolni a gyermekét.

Emellett megemlíteném, még a cigánytelep szennyvízhálózatra való rácsatlakozását, mivel áldatlan állapotok uralkodnak ott, egyik szennyvízgödörből illetve egyik portárról a másikra folyik a szennyvíz. Ezt könnyen meglehetne oldani, hiszen a faluban a Kossuth út végéig ki van építve a hálózat, tehát csak egy rácsatlakozás lenne szükséges hozzá. Illetve még egy ilyen 500méteres útszakasz nincs rácsatlakozva a faluban a hálózatra, ezt is pótolni kellene. Az előbb említett hiányosság nagyban közrejátszik véleményem szerint abban, hogy a cigányság így el van maradva. Ezeket a kommunális feltételeket számukra is biztosítani kellene.
- Milyennek szeretné Ön látni 10-20év múlva a települést, és ehhez képest Ön szerint valójában milyen lesz?
 - Még ezek a problémák meg nem oldódnak, és nincsen munkalehetőség a környéken, nincsen a 18-20éves fiataloknak munkájuk, nincs állandó jövedelmük, nem várhatjuk el tőlük, hogy szociálisan beilleszkedjenek. Ameddig segélyből, családi pótlékból élnek, ne várjuk el tőlük, hogy ők a falunak egy alkotó közösségei legyenek. Tehát így ezzel a felnövekvő generációval a falunak sajnos semmi jövőjét nem látom.
- Ön szerint a helyi lakosok körében esetleg lenne olyan ember, aki a munkanélküliség problémáját orvosolni tudná? Aki netalán valamilyen vállalkozást tudna elindítani a faluban?

- Sajnos ilyen lakó a településen nincs, és csak a mezőgazdaságból és az idénymunkákból megélni itt nem lehet.
- A Lakot övező településeken, például Irotán is működik a falusi turizmus egy-egy ágazata. Ön szerint Lakon nem lenne igény a turizmus elindítására?
 - Irotát és Lakot nehéz összehasonlítani, hiszen ha visszamegyünk ezelőtt 20 évre, láthatjuk, hogy Irota lakosságának nagy százaléka roma származású volt. Azonban volt egy programjuk, melynek során ezeknek a roma származású családoknak sikerült más településeken megélhetést biztosítaniuk. Irotából ezen változások után lehetett elkezdni egy üdülőfalut kialakítani.
- Lak is nagyon jó természeti adottságokkal rendelkezik. Ez nem lehetne kiindulópont a turizmus elindításához?
 - A település legszebb része a táj adottságai szempontjából a Bori-völgytől kezdődik. A régebbi időkben terv is volt itt egy üdülő telep kialakítása, azonban ez az ötlet megghiúsult. Ahhoz, hogy a település ezen részét megtudjuk közelíteni, keresztül kell menni a teljes településen, ami azonban nem biztos, hogy minden ember szívét megnyerné. Ezért úgy gondolom, hogy ahhoz, hogy bármilyen tevékenység is elinduljon itt, először az alapokkal kellene kezdeni.
- Mit gondol milyen szolgáltatások hiányoznak még a településről?
 - Szívesen látnának a falu lakói egy fodrászüzletet, hiszen erre nagy igény mutatkozik.

Más szolgáltatásokból el vagyunk látva. A falu boltrendszere nagyon jó. Illetve amire még nagy szükség lenne, az a kultúrház hasznosítása, egy olyan féle hasznosítás, ami ezelőtt volt 30-40 évvel. Szükség lenne egy népművelőre, mind a gyerekeknek mind a felnőtteknek egyaránt, illetve legfőképp a cigány fiatalok számára, akik más tevékenységekkel töltik idejük nagy részét.
- Úgy gondolja, hogy kellő összefogással és szakemberek segítségével ez megoldható?
 - Igen, azonban hangsúlyoznám, hogy a roma fiatalokhoz, roma értelmiségieket kellene alkalmazni. Azonban a településen ilyen emberből nagyon kevés van. Viszont ha lenne egy ilyen ember aki összetudja fogni a gyerekeket, és programokat tudna biztosítani nekik a művelődési házban, akkor ezeknek a fiataloknak is megváltozna a mentalitása.

Illetve akár a helyi romatelepnél egy olyan épület felhúzása ahova nem kell 2 kilométer gyalogolniuk, hogy el tudjanak jutni, hanem minden biztosítva lenne ott a számukra.

- Összességében a település lakóinak elegendő programot tud kínálni a falu? Van lehetőség itt a kikapcsolódásra?
 - Nem, nincsen. Egyszerűen megszűntek azok a dolgok melyek régen még működtek. Hajdanán különböző színházi társulatokat láttunk vendégül, különböző színházi előadásokon tömve volt a kultúrház. Különböző előadók, énekesek, humoristákat látott vendégül a falu. Sajnos mára ez már eltűnt.
- Mit gondol, jelenleg mutatkozna igény ezekhez hasonló kikapcsolódási lehetőségekre a településen?
 - Úgy gondolom, hogy igény az lenne, azonban mégsem indul el a szervezés efelé.
- Köszönöm Szépen a válaszait!

Interjú a Laki Diák Tömegsport Egyesület vezetőjével:

- Mikor alakult az egyesület, milyen céllal jött létre?
 - A Laki Diák Tömegsport Egyesület 2011.december.05.én alakult, mely elsődlegesen a laki iskolába járó fiatalok sportolási lehetőségeinek biztosítását tűzte ki céljául, illetve e mellett a Lakon és a környező településeken élő emberek sportolásba való becsatlakozását is szeretné biztosítani. Az Egyesület jelképesen tagdíjat szed be a programba csatlakozóaktól, ez gyerekenként évi 200 forint, felnőttként pedig évi 1000 forint.
- Milyen bevételei vannak az egyesületnek, hogyan tartják fenn magukat?
 - A bevétel egy részét a tagdíjak, illetve az önkormányzati támogatás teszi ki, a másik része pedig pályázatokból, illetve szponzori támogatásból kerül összegyűjtésre.
- Tudna pár szót mondani, a műfüves pálya megépítésével kapcsolatban?
 - Mint ahogy az előbb is említettem, az egyesület célja, hogy a laki fiataloknak sportolási lehetőséget nyújtson. Erre 2011 decemberében írtunk egy pályázatot, ez egy Taus Pályázat volt, látvány sportágakra, vagyis egy műfüves pálya kialakítására. A pályázatot sikeresen elnyertük, és tavasz végére már készen is lett a pálya építése. Jelen pillanatban pedig még a pályázat elszámolásával, vagyunk elfoglalva.

Természetesen az irodai munkák mellett is tevékenykedünk. Szerveztünk már házi bajnokságot, vendégül láttuk a Miskolci Sport Egyesületet, illetve a környező települések között is zajlott már bajnokság. A felnőttek számára megszerveztük az első laki kispályás labdarúgó tornát, melyet a későbbi években hagyománnyá szeretnénk tenni, illetve ehhez hasonlóan még egyéb rendezvények megszervezése a célunk. Terveink között szerepel még egy állandó csapat kialakítása mind a felnőtt mind pedig a diák korosztályokban, és ezekkel a csapatokkal különböző tornákon való részvétel.
- Terveznek-e még más pályázatokat is megvalósítani Lakon?
 - Igen, természetesen arra törekszünk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk a fiatalok és a lakók részére. A műfüves pálya mellett szeretnénk megvalósítani egy „szabadidő központot”, melynek létrehozását már el is

kezdtek, hiszen szalonnasütő helyet, padokat alakítottunk ki, és célunk még egy szabadtéri fittes terem megvalósítása is.

Illetve folyamatosan figyeljük a kiírt pályázatokat melyek mindig új lehetőséget teremtenek a tervek átgondolására.

- Végezetül, pedig az lenne a kérdésem, hogy Ön, mint kívülálló, hogyan látja Lakot a közösségi élet szempontjából?
 - Úgy gondolom, hogy az egyesületünk most egy pozitív kezdeményező a közösségen a sportolási lehetőségeket tekintve. Azonban nem csak a sportra, hanem a kulturális programokra is szüksége lenne még a településnek. Én úgy látom a falu lakóin, hogy szükségük lenne ezekre a programokra, kikapcsolódási lehetőségekre. Ehhez azonban összefogásra, illetve egy kezdeményező emberre vagy csoportra lenne szükség. Mi az Általános Iskolások körében próbálunk sokszínű programokat felsorakoztatni, hogy egy bizonyos kulturális töltetet is kapjanak a sportolás mellett. Például nagyon sok rajz és táncversenyt rendeztünk már a számukra. Véleményem szerint, ha a közösségi élet megindulna Lakon, az a környező települések lakosait is ide tudná vonzani.
- Köszönöm Szépen a válaszait!

Interjú a Művelődési Ház vezetőjével:

- Mióta él, és mióta dolgozik Lakon Művelődési Ház vezetőként?
 - Születésemtől fogva Lakon élek, és 2006-tól töltöm be a Művelődési Házvezető posztot.
- Milyen rendszeres és milyen időszakos programok kerülnek megrendezésre a Művelődési Házban?
 - A Művelődési Ház több rendezvénynek is ad otthont. Az Általános és Szakiskola tanulói minden éven az intézmény keretei között rendezik meg a különböző ünnepeiket. Gondolok itt a karácsonyi, a mikulási, a farsangi ünnepekre, illetve az állami ünnepekre, mint például a március 15.e. Évente egyszer megrendezésre kerül az Idősek Napja, illetve évente egyszer egy kisebb színházi előadás is látható a Művelődési Házban. Korábban évi két-három alkalommal bábszínház volt a gyermekek részére, azonban mára már ennek száma csökken. Minden vasárnap hittan óra zajlik az intézmény keretein belül, a református egyháznak köszönhetően, illetve minden szombaton a baptista gyülekezet várja itt híveit. Körülbelül negyedévente a roma kisebbség számára megrendezésre kerül egy zenés-táncos multság. Továbbá egy roma amatőr zenekar is az intézmény keretein belül bonyolítja próbáit.
- Egyéb programoknak ad helyt az intézmény? Gondolok itt, különböző vásárokra, vagy kiállításokra
 - Igen, vásárok időszakosan kerülnek megrendezésre az intézményben, de természetesen ez is igényfüggő. Régebben esküvők, névnapok, családi ünnepek megtartására is igénybe vették az intézményt, azonban ez már nagyon ritka. Inkább csak halotti torokat rendeznek itt a falu lakosai.
- Milyen részekből áll az intézmény?
 - Az intézmény áll egy nagy teremből melyhez egy nagy színpad is tartozik két darab öltözővel, egy klub helyiségből, egy könyvtár helyiségből, egy kondi teremből, és természetesen egy vizes blokkból.
- Az edző/konditermet igénybe veszik a falu lakói?
 - Régebben többen volt használva, a fiatalok által, mára azonban már ritka, ha valaki igénybe veszi a szolgáltatást.

- Mennyire van kihasználva az épület? Lehetne még több programot szervezni vagy maximális a kihasználtság?
 - Lehetne még programokat, rendezvényeket szervezni, mivel az épület kihasználtsága mindösszesen olyan 50% körül mozog.
- Mit gondol, lehetne még színesíteni a Művelődési Ház által kínált programokat? Ha igen, mikre lenne Ön szerint igény?
 - Úgy gondolom, lenne igény ezen felül több programra is. Ahhoz, hogy ezek létrejöjjenek, nagyobb összefogás kellene az Általános Iskola és a helyi értelmiségi emberek részéről, melynek hatására több gyermeket, és fiatalot lehetne a Művelődési Házba vonzani. A helyi sportegyesület nagyobb érdeklődésével is fellendíthető lenne a Ház élete, gondolok itt esetleg megrendezésre kerülő szakmai találkozókra vagy esetleg edzésekre. A Lakról elszármazott értelmiségiek, illetve vállalkozók, ha visszatérnének a szülőfalujukhoz, több programban is lehetne alapozni rájuk. Itt példának megemlíthető, egy lakos, aki gépjármű vezető tanfolyamokat indít, melyekre a falu lakóinak más városokba kell utazni, pedig helyben is megvalósíthatóak lennének ezek. Az idős korosztályban egyre jobban a befelé fordulás a jellemző, ez köszönhető a nemrég megjelent házi gondozásnak is, mely lehetővé teszi, hogy minden idős emberhez eljusson mindennap egy gondozó. Ameddig ez a szolgáltatás nem működött, a Művelődési Házban egy idősek napközi otthona is funkcionált, mely jobban összehozta a falu idősebb embereit. Erre jelen pillanatban nem tudom, hogy mennyire lenne ismét igény, de ha találunk egy kezdeményezőt akár ismét megvalósíthatóvá is válhatna a napközi otthon.
- Köszönöm Szépen a Válaszokat!

Kérdőív

Kedves laki lakos!

A kérdőív a tudományos diákköri kutatási munkámhoz járul hozzá, melyen keresztül szeretném megtudni, hogy mit gondolnak a falu lakói a saját településükről. A kérdőív kitöltésével, véleményével a kutatás sikerességéhez nagymértékben Ön is hozzájárul!

Ezért kérem, ha ideje engedi, segítse a kérdőív kitöltésével munkámat.

A kérdőív kitöltése névtelenül történik, önkéntes, az adatok felhasználása összesítve történik majd a kutatási munkámban.

Előre is köszönöm

1). *Az Ön neme:* (Kérem karikázza be válasza betűjelét!)

- a). nő
- b). férfi

2). *Életkora:*

3). *Legmagasabb iskolai végzettsége:* (Kérem karikázza be válasza betűjelét!)

- a). kevesebb mint 8osztály
- b). általános iskolai végzettség
- c). szakmunkásképző
- d). érettségi
- e). főiskola
- f). egyetem

4). *Jelenlegi foglalkozása:* (Kérem karikázza be a válasza előtt található betűjelet / számot!)

- a). tanuló
 - 1- általános iskolai tanuló 2 - középiskolai tanuló 3 - főiskolai, egyetemi hallgató
- b). alkalmazásban áll
 - 1 – iparban 2 – mezőgazdaságban 3 – szolgáltatásban
- c). vállalkozó
 - 1 – iparban 2 – mezőgazdaságban 3 – szolgáltatásban
- d). munkanélküli
- e).bedolgozó, otthon dolgozik
- f). leszázalékolt
- g).nyugdíjas
- h).egyéb:

5). *Hány éve él Lakon?*

.....

Beköltöző-e vagy tősgyökeres lakos?

- a). beköltöző
- b). törzsgyökeres

6). Szeret ebben a faluban élni? Osztályozza 1-4ig! Karikázza be választát!

1: egyáltalán nem

2: kevésbé

3: inkább szeretek

4: nagyon szeretek

Miért?

.....

7). Elégedett-e a következő helyi intézmények munkájával?

(Osztályozza 1-től 4-ig, az 1= nagyon elégedetlen vagyok, 4= nagyon elégedett vagyok,
 0= nem ismerem)

Intézmény	0	1	2	3	4
Polgármesteri Hivatal					
Iskola					
Védőnői Szolgálat					
Orvosi Ellátás					
Az Egyházak					
Művelődési Ház és Könyvtár					
a). rendezvények, programok					
b). Könyvtár					
Közétkeztetés					
Posta					
Takarékszövetkezet					
Közlekedés					
Rendőrség					
Kereskedelem: boltok száma, kínálata					

8). Ön szerint milyen szolgáltatások hiányoznak a településről?

- a). Cukrászda
- b). Vendéglő
- c). Fodrászat, kozmetika
- d). Szolgáltató kisiparosok (pl.: ács, asztalos, cipész...stb.)
- e). Sport, játék
- f). Ruházat, cipő
- g). Gyermekorvos, fogorvos, tüdőgondozó
- h). Piac, zöldség-, húsbolt
- i). Strand, uszoda, gyógyfürdő
- j). Disco
- k). Benzinkút
- l). Játsszótér
- m). Szabadidő központ
- n). Egyéb:

9). Milyen civil szervezeteket ismer a településen?

.....

10). Ön szerint milyen Lakon fiatalnak, középkorúnak és nyugdíjasnak lenni (Kérem tegyen egy x-et a helyes válaszhoz!)

<i>Korosztály</i>	<i>Jól érzem magam</i>	<i>Nem érzem jól magam</i>	<i>Nincs más választásom</i>	<i>Egyéb válasz</i>
Fiatal				
Középkorú				
Nyugdíjas				

Kérem indokolja választát!

.....

11). Mivel tölti általában a szabadidejét? (Több válasz is lehetséges!)

a). barkácsolás	h). Színház látogatás
b). disco, szórakozóhelyek látogatása	i). táncolás
c). horgászat	j). túrázás
d). internet	k). TV-nézés
e). keresztrejtvény	l). zenehallgatás
f). kertészkedés	m). zenélés
g). kézimunka	n). egyéb:

12). Milyen szabadidős tevékenységet hiányol a településről? Önnek mire lenne igénye?

- a). Sport, szabadidős tevékenységek (pl.: horgászati lehetőség, teke, bálók...stb.)
b). Kulturális tevékenységek (pl.: kézműves szakkörök, színházlátogatás...stb.)
c). Közösségi tevékenységek (pl.: közös szalonnasütés...stb.)
d). Nem igénylek ilyen szabadidős lehetőségeket
e). Egyéb:

13). Milyen hagyományokat ismer, melyek jellemzőek a falura?

.....

Honnan hallott ezekről a hagyományokról?

.....

14). Részt venne-e hagyományok ápolásában, tájház kialakításában, berendezésében?

- a). igen
b). nem

15). Részt venne-e olyan képzésben, átképzésben, amely új munkalehetőség elérésében segítené?

- a). igen
- b). nem

Ha igen akkor milyenben?

.....

16). Ön szerint milyen a település lakosainak az egymáshoz való viszonya?

- a). nagyon jó
- b). jó, de már nem a régi
- c). elfogadható
- d). rossz

Válaszát kérem indokolja:

.....
.....

17). Ön szerint hogyan lehetne az emberek egymáshoz való viszonyát javítani / tovább erősíteni?

.....

18). Milyennek látja Lakot?

- a). rendezett
- b). elfogadható
- c). helyenként kifogásolható
- d). rendezetlen

19). Részt venne-e a település szépítésében, rendben tartásában?

- a). igen
- b). nem

Ha igen akkor hogyan? (pl.: festés, kapálás, szemétszedés, szállítás....stb.)

.....

20). Szeretné, hogy működjön Lakon is a turizmus?

- a).igen
- b). nem (Nem válasz esetén ugorjon a 25. kérdésre!)

Ha nem, miért nem?

.....

22). Amennyiben igen, ön szerint milyen szolgáltatásokra lenne szükség, hogy vonzó legyen a település mások számára is? (Több válasz is lehetséges!)

- a). Cukrászda
- b). Étterem
- c). Mesterséges tó kialakítása
- d). Kempingező hely
- e). Nyilvános Wc
- f). Szálláshelyek
- g). Egyéb:

23). Amennyiben igen, vállalkozna-e valamilyen szolgáltatás kialakítása a turizmus elősegítése érdekében?

- a). igen
- b). nem

Ha igen, mivel?

.....

24). Ön mit gondol, a turizmus fellendülésével párhuzamosan mi fejlődne még a leginkább?
(Több válasz is lehetséges)

- a). Szolgáltatások
- b). Közösségi élet
- c). Kulturális élet
- e). Egyéb:

25). Tájékozottnak tartja-e magát a településen történekről?

- a). igen
- b). nem
- c). részben

26). Ön honnan szerzi be a települési információkat?

- a). Hangsbemondó
- b). Helyi Tv
- c). Helyi újság
- d). Szórolap
- e). Egyéb:

27). Mit gondol van rá általában lehetőség, hogy elmondja véleményét?

- a). igen
- b). nem
- c). részben

Köszönöm, hogy kitöltötte a kérdőívet, ezzel is segítette a munkámat.

Kérdőív

Kedves Kitöltő!

A kérdőív a tudományos diákköri kutatási munkámhoz járul hozzá, melyen keresztül szeretném megismerni az Önök véleményét a közösségfejlesztés és az információs társadalom egymáshoz viszonyulásában. Az alábbi kérdőív kitöltésével, a kutatás sikerességéhez nagymértékben Ön is hozzájárul.

A kérdőív kitöltése név nélkül történik, önkéntes, az adatok összesítve kerülnek felhasználásra a kutatási munkámban.

Kérem, válaszaival segítse munkámat.

1). Az Ön neme: *(Kérem, karikázza be válasza betűjelét!)*

- a).nő
- b).férfi

2). Életkora:

3). Jelenlegi foglalkozása: *(Kérem, karikázza be a válasza előtt található betűjelet!)*

- a).tanuló
- b).alkalmazásban áll
- c). egyéb:

4). Mivel tölti általában a szabadidejét? *(Több válasz is lehetséges!)*

- a).olvasás
- b).Tv-nézés
- c).kézimunka
- d).internetezés
- e).szórakozóhelyek látogatása
- f).zenehallgatás
- g).mozi,színház látogatás
- h).kertészkedés
- i).túrázás
- j).egyéb

5). Átlagosan mennyi időt tölt számítógépezéssel? *(Kérem, tegyen x-et a megfelelő válaszhoz!)*

	Naponta	Hetente	Havonta	Soha
1-2órát				
2-5 órát				
5óránál többet				

6). Milyen célra használja legfőképp a számítógépet? Rangsorolja 1-4-ig! 1-es leginkább, 4-es legkevésbé! *(Kérem írja a megfelelő számot a válaszok utáni négyzetekbe!)*

- a). internetezés ☐
- b). tanulás ☐
- c). munkával kapcsolatban ☐
- d). programok, játékok alkalmazása ☐
- e). egyéb: ☐

7). Használja-e a különböző közösségi oldalakat? (pl.: facebook, iwiw, twitter stb.)

- a). igen
- b). nem

Ha igen, mire használja?

.....

8). Használ-e különböző virtuális kommunikációs programokat? (Pl. msn, skype stb.)

- a). igen
- b). nem

Ha igen, mire használja?

.....

9). Barátaival, ismerőseivel gyakran kommunikál a számítógép segítségével, vagy inkább a személyes találkozást részesíti előnyben?

.....

Kérem indokolja választát!

.....

.....

10). Mennyire ért egyet a következő kijelentésekkel? Rangsorolja 1-4-ig! 1-es teljes mértékben, 4-es legkevésbé! *(Kérem írja a megfelelő számot a válaszok utáni négyzetekbe!)*

- a). A különböző közösségi portálok helyettesítik a személyes találkozásokat. ☐
- b). Az internetezés mára már napi teendővé vált. ☐
- c). A virtuális kommunikáció ugyanolyan személyes, mint egy találkozás. ☐

11). Milyen rendszerességgel vesz részt közösségi programokon, rendezvényeken?

- a). havonta 2-3 alkalommal
- b). havonta 1 alkalommal
- c). 2 havonta
- d). még ritkábban

Amennyiben igen, milyen programokon vesz részt?

.....

Köszönöm, hogy kitöltötte a kérdőívet, ezzel is segítette a munkámat!